

Nr 39.

Ankom till riksdagens kansli den 18 april 1944 kl. 4 em.

Utlåtande i anledning av framställningar angående pensioner eller understöd åt vissa i statens tjänst anställda personer m. fl.

Bankoutskottet får härmed avgiva utlåtande över nedannämnda till utskottet hänvisade framställningar beträffande pensioner eller understöd att utgå dels från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m., dels ock av affärsdrivande verks medel.

Beträffande utredningen i de ärenden, som behandlas i utlåtandet, får utskottet, i den mån redogörelse i det följande ej lämnas, hänvisa till vederbörande propositioner (nr 32 och 196) och motioner.

A. Anslaget till diverse pensioner och understöd m. m.

I. Justitiedepartementet.

1:o.

Förra kokerskebiträdet vid straffängelset i Västerås Emma Wilhelmina Asplund. I en den 3 mars 1944 dagtecknad proposition, nr 196, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, i punkten 1 föreslagit riksdagen medgiva, att förra kokerskebiträdet vid straffängelset i Västerås Emma Wilhelmina Asplund må, räknat från och med den 1 februari 1944, under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 528 kronor.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Asplund är född den 27 maj 1872 och således 71 år gammal;

att hon tjänstgjort vid straffängelset i Västerås under tiden 2 oktober 1920—30 juni 1926 såsom avlösare under kokerskans och vaktfruns fridagar och under tiden 1 juli 1926—8 januari 1944 såsom kokerskebiträde eller tillförordnad vaktfru och därunder haft full daglig tjänstgöringsskyldighet;

att hennes sammanlagda tjänstgöringstid vid fångvården utgjort 20 år 19 dagar;

samt att hon för sitt arbete vid straffängelset senast åtnjutit ett arvode av 100 kronor i månaden, utan rätt att därå åtnjuta några tilläggsförmåner.

Asplund, som icke blivit underkastad 1942 års tjänstepensionsreglemente för arbetare, kan ej heller komma i åtnjutande av pension enligt bestämmelserna i kungörelsen den 30 juni 1942 (nr 696) med föreskrifter angående pensionering av viss arbetarpersonal i statens tjänst, enär hon icke före uppnådda 60 levnadsår under en tid av sammanlagt minst 12 år innehåft sådan anställning i statens tjänst, som utgjort hennes huvudsakliga sysselsättning och förvärvskälla.

Utskottet. Med biträdande av vad Kungl. Maj:t under förevarande punkt föreslagit hemställer utskottet,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

II. Utrikesdepartementet.

2:o.

Kanslivaktmästaren vid beskickningen i Helsingfors Gustaf Gottfrid Hammar. Under punkten 2 av förenämnda proposition nr 196 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att kanslivaktmästaren vid beskickningen i Helsingfors Gustaf Gottfrid Hammar må från och med månaden näst efter den, varunder han lämnar sin anställning, under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 1 500 kronor, varå dyrtidstillägg icke skall utgå.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Hammar är född den 10 november 1884 och således 59 år gammal;

att han innehåft anställning såsom kanslivaktmästare vid beskickningen i Helsingfors sedan maj månad 1926;

att han under sin anställning åtnjutit, förutom förmån av fri bostad med bränsle och lyse, kontant månadsersättning med 250 kronor för tiden intill utgången av juni 1927, med lägst omkring 2 650 och högst omkring 4 875 finska mark under budgetåren 1927/28—1942/43 samt med omkring 380 kronor under tiden därefter;

samt att han sedan en längre tid tillbaka lider av kronisk bronchitis och hjärtsvagheter, vilka sjukdomar nedsatt hans arbetsförmåga.

Utskottet. Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts ifrågavarande förslag, får hemställa,

att Kungl. Maj:ts förevarande framställning må vinna riksdagens bifall.

III. Försvarsdepartementet.

3:o.

Förre rullföringsbiträdet, fanjunkaren i förutvarande Skånska dragonregementets reserv August Wilhelm Lilienberg. I en den 8 januari 1944 dagtecknad proposition, nr 32, har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, i punkten 1 föreslagit riksdagen medgiva, att förre rullföringsbiträdet, fanjunkaren i förutvarande Skånska dragonregementets reserv August Wilhelm Lilienberg må från och med månaden näst efter den, varunder hans anställning i statens tjänst upphör, under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 1 200 kronor.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Lilienberg är född den 19 maj 1881 och således 62 år gammal;

att han den 31 oktober 1899 antogs till dragon vid förutvarande Skånska dragonregementet;

att han den 20 september 1902 förordnades till vice korpral, den 29 oktober 1903 till korpral och den 26 januari 1904 till distinktionskorpral;

att han den 31 oktober 1909 förordnades till sergeant i regementets reserv, där han den 8 februari 1924 utnämndes till fanjunkare;

att han den 12 oktober 1913 förordnades till rullföringsbiträde vid Ystads rullföringsområde nr 1, vilken befattning han innehade intill den 1 januari 1942;

att han sedan sistnämnda dag tjänstgör i arvodesbefattning vid försvarsväsendet;

att han såsom rullföringsbiträde uppburit ett årligt arvode av 2,130 kronor jämte arvodestillägg å 1,080 kronor för år ävensom dyrtidstillägg;

samt att han under tiden 3 januari 1940—30 september 1942 uppburit krigslön.

Genom beslut den 21 april 1936 tillerkändes Lilienberg reservpension enligt 1912 års reservbefälsförordning med ett årligt belopp av 200 kronor att utgå från och med den 1 juni 1936 eller från och med månaden näst efter den, varunder Lilienberg fyllde 55 år. Å pensionen utgår pensionsförhöjning enligt kungörelsen den 18 juni 1925 (nr 280), varigenom sammanlagda beloppet av Lilienberg tillkommande pensionsförmåner för tid, varunder krigslön ej åtnjutits, uppgått till 456 kronor för år ävensom dyrtidstillägg. Genom beslut den 15 januari 1943 föreskrev Kungl. Maj:t, att Lilienberg skulle i arvodesbefattningen avstå från nämnda pensionsförmåner.

Lilienberg har hos Kungl. Maj:t anhållit att komma i åtnjutande av pension i egenskap av rullföringsbiträde.

Arméförvaltningens civila departement har — under framhållande att riksdagen tidigare medgivit, att pension av statsmedel finge utgå på grund av anställning såsom rullföringsbiträde samt att medgivandet i ett dylikt fall (1942: motion I: 22; bankoutsk. utl. nr 15, p. 4; riksd. skr. nr 135) avsett pension till ett belopp av 1,200 kronor för år — hemställt om utverkande av pension åt Lilienberg med samma belopp.

Statskontoret har anslutit sig till vad arméförvaltningens civila departement hemställt.

Föredragande statsrådet har anfört följande:

Såsom i ärendet erinrats, har riksdagen tidigare medgivit, att pension av statsmedel finge utgå på grund av anställning såsom rullföringsbiträde. I anslutning härtill anser jag mig kunna förorda, att pension beredes Lilienberg. I betraktande av den långa tid, varunder Lilienberg innehaft statsanställning, synes det mig skäligt, att pensionen bestämmes till det av arméförvaltningens civila departement förslagna beloppet eller således till 1 200 kronor för år.

I två likalydande *motioner*, väckta den ena inom första kammaren under nr 266 av herr *Petersson, Emil*, och den andra inom andra kammaren under nr 430 av herr *Fröderberg*, hemställas, »att riksdagen måtte besluta, att till Lilienberg under hans återstående livstid skall utgå en årlig pension av 3 312 kronor eller lika som om han vid 50 års ålder avgått från tjänst på aktiv stat».

Till stöd för motionerna anföres, att en fast anställd fanjunkare, som avgår ur aktiv tjänst vid 50 års ålder, erhåller en årlig grundpension av 3 312 kronor.

Utskottet.

Utskottet tillstyrker, att pension av statsmedel beviljas förre rullföringsbiträdet Lilienberg. Vad angår pensionens storlek, motsvarar det av Kungl. Maj:ts föreslagna beloppet, 1 200 kronor, det högsta belopp, som hittills medgivits utgå på grund av anställning såsom rullföringsbiträde. Enligt utskottets mening är den sålunda föreslagna pensionen väl avvägd. Att, såsom i förevarande motioner yrkats, pensionen skulle bestämmas att motsvara det för fanjunkare på aktiv stat gällande pensionsunderlaget, 3 312 kronor, kan utskottet således icke tillstyrka. Ett bifall till detta yrkande skulle innebära, att befattningen såsom rullföringsbiträde jämfördes med fanjunkarbeställning på aktiv stat. Såväl med hänsyn till arbetsuppgifter som i betraktande av de med respektive befattningar förenade avlöningsförmånerna saknas bärande skäl för en dylik jämförelse.

Åberopande det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen, med bifall till Kungl. Maj:ts förevarande framställning och med avslag å motionerna I: 266 och II: 430, i vad desamma skilja sig från Kungl. Maj:ts förslag, må medgiva, att förre rullföringsbiträdet, fanjunkaren i förutvarande Skånska dragonregementets reserv August Wilhelm Lilienberg må från och med månaden näst efter

den, varunder hans anställning i statens tjänst upphör, under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 1 200 kronor.

4:o.

Städerskan vid Karlskrona kustartilleriregemente Hilda Karin Lindén, född Johansson. Under punkten 2 av förenämnda proposition nr 32 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att städerskan vid Karlskrona kustartilleriregemente Hilda Karin Lindén, född Johansson, må från och med månaden näst efter den, varunder hon lämnar sin anställning, under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 360 kronor.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Lindén är född den 26 februari 1875 och således 69 år gammal;

att hon sedan oktober 1921 till och med den 30 april 1942 eller under cirka 20 $\frac{1}{2}$ år utfört städning vid Karlskrona kustartilleriregementes stadskasern samt därvid biträtt annan person och härför av denna uppburit ersättning;

att hon sedan den 9 maj 1942 varit anställd såsom städerska vid nämnda regemente;

att hon haft en arbetstid av i genomsnitt omkring 30 timmar i veckan;

att hennes avlöning senast uppgått till 160 kronor i månaden;

samt att hon haft sitt uppehälle huvudsakligen genom ifrågavarande städningsarbete.

Lindén, som icke blivit underkastad 1942 års tjänstepensionsreglemente för arbetare, har ej heller kunnat tillerkännas pension enligt bestämmelserna i kungörelsen den 30 juni 1942 (nr 696) med föreskrifter angående pensionering av viss arbetarpersonal i statens tjänst, när hon vunnit anställning i statens tjänst först efter uppnådda 60 levnadsår.

Med biträdande av Kungl. Maj:ts ifrågavarande förslag hemställer utskottet,

Utskottet.

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

5:o.

Förra städerskan vid Västmanlands flygflottilj Hildur Matilda Sidh, född Wentzel. Under punkten 3 av propositionen nr 32 föreslår Kungl. Maj:t riksdagen medgiva, att förra städerskan vid Västmanlands flygflottilj Hildur Matilda Sidh, född Wentzel, må, räknat från och med den 1 januari 1944, under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 360 kronor.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,
att Sidh, som är änka, är född den 2 december 1882 och således 61 år gammal;

att hon under tiden 1 november 1929—31 december 1943 eller under något mer än 14 år varit anställd såsom städerska vid Västmanlands flygflottilj med en daglig arbetstid av i medeltal 4 à 5 timmar;

att hon i ersättning för städningsarbetet under de senaste tio åren uppburit i medeltal 1,519 kronor för år;

samt att hon icke åtnjuter pension efter sin år 1929 avlidne make.

Sidh, som icke blivit underkastad 1942 års tjänstepensionsreglemente för arbetare, kan ej heller erhålla pension enligt bestämmelserna i kungörelsen den 30 juni 1942 (nr 696) med föreskrifter angående pensionering av viss arbetarpersonal i statens tjänst, enär hon icke under en tid av sammanlagt minst 15 år innehåft sådan anställning i statens tjänst, som utgjort hennes huvudsakliga sysselsättning och förvärvskälla.

Utskottet. Utskottet hemställer,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts förevarande framställning.

6:o.

Konstruktören å arméns fortifikationsförvaltnings kasernbyrå Knut Albert Samuel Rumstedt. Under punkten 3 av förenämnda proposition nr 196 föreslår Kungl. Maj:t riksdagen medgiva, att konstruktören å arméns fortifikationsförvaltnings kasernbyrå Knut Albert Samuel Rumstedt må från och med månaden näst efter den, varunder han lämnar sin anställning, under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 3 096 kronor.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,
att Rumstedt är född den 15 april 1867 och således 77 år gammal;
att han under tiden 8 april—30 september 1902 samt från och med den 1

februari 1903 varit anställd såsom konstruktör å arméförvaltningens fortifikationsstyrelses, numera arméns fortifikationsförvaltnings kasernbyrå, från vilken anställning han från och med den 7 oktober 1943 åtnjuter tjänstledighet på grund av sjukdom;

samt att hans avlöning under den tid han fullgjort tjänstgöring senast utgått med 6 400 kronor om året jämte nyreglerat dyrtidstillägg ävensom kristillägg.

Utskottet, som funnit sig böra biträda vad Kungl. Maj:t under förevarande punkt föreslagit, får hemställa,

Utskottet.

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

7:o.

Överstelöjtnanten Sigurd Vilhelm Kant Halvorsen (förhöjd pension). I motionen I:134 hemställer herr *Holmström*, »att riksdagen måtte besluta tilldela överstelöjtnanten i armén, majoren i kungl. Norrlands artilleriregementes reserv S. V. K. Halvorsen majorspension enligt allmänna tjänstepensionsreglementet av den 30 december 1941 från den dag hans nuvarande militärtjänstgöring upphör».

Av handlingarna inhämtas,

att Halvorsen är född den 31 december 1881 och alltså 62 år gammal;

att han den 30 december 1916 utnämndes till kapten vid Smålands artilleriregemente;

att han den 1 januari 1928 utnämndes till major vid Norrlands artilleriregemente;

att han den 8 september 1934 på egen begäran erhöll avsked ur tjänst med kaptenspension;

att han den 13 november 1936 utnämndes till överstelöjtnant i armén;

samt att han alltsedan den 5 december 1939 — med undantag för tiden 1—31 augusti 1940 — fullgjort militärtjänstgöring i anledning av anbefalld förstärkt försvarsberedskap.

I en den 2 juli 1942 dagtecknad skrift anhöll Halvorsen hos Kungl. Maj:t att från och med den dag hans nuvarande militärtjänstgöring upphörde få komma i åtnjutande av majorspension. Till stöd för ansökningen framhöll Halvorsen bl. a., att han under ifrågavarande tjänstgöring fått vidkännas mot pensionsavdrag svarande minskning av månadslönen.

I häröver avgivet yttrande anförde *arméförvaltningens civila departement* bl. a. följande:

Den omständigheten, att sökanden efter erhållet avsked med pension under nu rådande beredskapsförhållanden ålagts viss tjänstgöring, läser icke kunna

föranleda en omräkning av sökanden tillerkänd pension. Arméförvaltningens civila departement anser sålunda, i anslutning jämväl till Kungl. Maj:ts beslut i liknande fall den 29 maj 1942 angående ansökning av kaptenen i Svea livgardes reserv f. d. löjtnanten på övergångsstat V. H. Lindström i fråga om förhöjd pension, föreliggande ansökning icke böra föranleda någon Kungl. Maj:ts vidare åtgärd. Det av sökanden åberopade förhållandet, att han under krigstjänstgöringen fått vidkännas mot pensionsavdrag svarande minskning av sin månadslön, grundar sig på föreskriften i 5 § 8 mom. krigsavlöningsreglementet. Rörande tillkomsten av denna bestämmelse tillåter sig departementet hänvisa till vad föredragande departementschefen uttalat till det vid Kungl. Maj:ts proposition nr 246 till 1939 års lagtima riksdag fogade utdraget ur statsrådsprotokollet över försvarsärenden, s. 36.

Statskontoret avstyrkte likaledes bifall till den gjorda ansökningen under åberopande av vad civila departementet anförte.

Genom beslut den 2 oktober 1942 fann *Kungl. Maj:t* ansökningen ej föranleda någon Kungl. Maj:ts åtgärd.

Frågan om förhöjda pensionsförmåner åt Halvorsen på grund av fullgjord tjänstgöring i anledning av förstärkt försvarsberedskap har varit föremål för riksdagens prövning i anledning av vissa vid 1943 års riksdag väckta motioner. I häröver avgivet utlåtande (utl. nr 31, p. 6) anförde bankoutskottet följande:

Såsom den lämnade redogörelsen utvisar, erhöll Halvorsen på egen begäran avsked ur tjänst såsom major på aktiv stat den 8 september 1934. Enligt då gällande pensionsbestämmelser kunde Halvorsen endast komma i åtnjutande av kaptenspension, när han vid avskedet icke innehade erforderligt antal tjänstår för erhållande av majorspension. Halvorsen har sålunda blivit tillerkänd den pension, som författningsenligt tillkommer honom.

I förevarande motion yrkas nu, att Halvorsen skulle erhålla majorspension jämlikt 1941 års allmänna tjänstepensionsreglemente. De till stöd för detta yrkande anförda omständigheterna kunna emellertid ej anses bärande. Sålunda läser det till en början vara uteslutet att grunda en omräkning av Halvorsens pensionsförmåner på det förhållandet, att Halvorsen under rådande beredskap varit inkallad till tjänstgöring. Halvorsen är nämligen i egenskap av i reserven kvarstående beställningshavare underkastad full tjänstgöringsskyldighet under beredskap och i krig. Sådan tjänstgöring har ock efter beredskapens intagande utkrävts av det övertägande antalet beställningshavare i försvarsväsendets reserver. Den omständigheten, att Halvorsen under sin ifrågavarande tjänstgöring fått vidkännas avdrag å krigslönen med belopp motsvarande pensionsavdragen i majors lönegrad, läser icke heller kunna åberopas såsom stöd för det i motionerna väckta yrkandet. Såsom arméförvaltningens civila departement påpekat, grundar sig avdragsskyldigheten på en uttrycklig föreskrift i krigsavlöningsreglementet, vilken tillkommit i syfte att förhindra, att pensionsavgången personal skall under krigstjänstgöring komma i åtnjutande av högre behållen lön än motsvarande personal på aktiv stat.

Utöver vad utskottet nu anförte vill utskottet tillägga, att ett tillmötesgående av motionärernas förslag givetvis måste medföra vittgående konsekvenser.

På grund av det anförda avstyrkte utskottet bifall till motionerna. Riksdagen beslöt i enlighet med utskottets hemställan.

Till stöd för det nu väckta yrkandet anföres bland annat, att enligt verkställd utredning ett bifall till motionen icke skulle föranleda några konsekvenser.

Enligt utskottets mening ha i förevarande motion icke förebragts några skäl, vilka kunna motivera ett frångående av den ståndpunkt, utskottet och riksdagen i föl intogo till det då framförda yrkandet om pensionsförhöjning åt överstelöjtnanten Halvorsen. Även om, såsom motionären gjort gällande, ett bifall till yrkandet icke skulle få några konsekvenser beträffande med Halvorsen närmast jämställda officerare, synes det utskottet icke uteslutet, att ett dylikt beslut kan få prejudicerande verkningar beträffande andra personalgrupper i sådana fall, där vederbörande efter uppnådd pensionsålder avgått med pension utan att innehava för full pensions erhållande föreskrivet antal tjänstår samt varit inkallade till fullgörande av beredskapstjänstgöring.

Utskottet.

Under hänvisning till det nu anförda och till vad utskottet förlidet år i övrigt uttalat hemställer utskottet,

att förevarande motion I: 134 ej må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

8:o.

Förre soldaten Aron Bergvall. I motionen II: 210 hemställer herr *Gustafsson* i Lekåsa, »att riksdagen ville besluta, att f. d. soldaten Aron Bergvall från Vara köping måtte från den 1 juli 1944 erhålla understöd från Vadstena krigsmanshuskassa efter samma grunder, som om han varit därtill i formellt avseende fullt berättigad».

Då den väckta underhållsfrågan är av beskaffenhet att böra prövas av försvarets civilförvaltning, hemställer utskottet,

Utskottet.

att förevarande motion II: 210 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

9:o.

Förre soldaten Johan Gottfrid Lindberg. I motionen II: 211 hemställa herr andre vice talmannen *Carlström* och herr *Boman*, »att riksdagen måtte besluta, att förre trumslagaren nr 93 Lindberg vid Vista kompani av kungl. Jönköpings regemente må från och med 1 juli 1944 erhålla understöd med skäligt belopp årligen under sin återstående livstid».

Utskottet. Under åberopande av vad utskottet under nästföregående punkt anfört hemställer utskottet,

att förevarande motion II: 211 ej må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

IV. Socialdepartementet.

10:o.

Städerskorna hos riksförsäkringsanstalten Anna Maria Hellström, född Jonsson Habbe, och Hulda Maria Karlsson, född Nordström. Under punkten 4 av förenämnda proposition nr 196 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att envar av städerskorna hos riksförsäkringsanstalten Anna Maria Hellström, född Jonsson Habbe, och Hulda Maria Karlsson, född Nordström, må från och med månaden näst efter den, varunder hon lämnar sin anställning, under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 360 kronor.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,

beträffande Hellström,

att hon är född den 19 oktober 1882 och således 61 år gammal;
att hon innehaft anställning hos riksförsäkringsanstalten under tiden juni—december 1923 samt från och med den 1 juni 1927;

att hon åtnjutit tjänstledighet på grund av sjukdom under tiden 2 september 1940—15 augusti 1941 samt sedan januari 1943;

att hon enligt läkarintyg är på grund av sjukdom för framtiden oförmögen till arbete såsom städerska;

att städningsarbetet krävt en daglig arbetstid av 3 1/2 timmar;

att ersättningen för städningsarbetet sedan år 1937 utgått med 1 020 kronor för år jämte rörligt lönetillägg;

samt att Hellströms man utflyttat ur riket och sedan närmare trettio år ej låtit sig avhöra;

beträffande Karlsson,

att Karlsson, som är änka, är född den 5 november 1878 och således 65 år gammal;

att hon varit anställd såsom städerska hos riksförsäkringsanstalten sedan 1919;

att hon före sin anställning hos anstalten arbetat såsom städerska hos statens industrikommission under 1 1/2 år;

att städningsarbetet hos anstalten krävt en daglig arbetstid av 3 1/2 timmar;

samt att ersättningen för städningsarbetet utgått med 1 020 kronor för år jämte rörligt lönetillägg.

Hellström och Karlsson, som icke blivit underkastade 1942 års tjänstepensionsreglemente för arbetare, kunna med hänsyn till omfattningen av deras dagliga arbetstid ej heller komma i åtnjutande av pension enligt bestämmelserna i kungörelsen den 30 juni 1942 (nr 696) med föreskrifter angående pensionering av viss arbetarpersonal i statens tjänst.

Med biträdande av vad Kungl. Maj:t under förevarande punkt föreslagit hemställer utskottet,

Utskottet.

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts förevarande framställning.

11:o.

Platsledarna hos statens arbetsmarknadskommission Anders Algot Dahlström och Ernst Viktor Härdner samt redogöraren hos kommissionen Ernst Harald Björkquist. Under punkten 5 av propositionen nr 196 föreslår Kungl. Maj:t riksdagen medgiva, att var och en av platsledarna hos statens arbetsmarknadskommission Anders Algot Dahlström och Ernst Viktor Härdner samt redogöraren hos kommissionen Ernst Harald Björkquist må från och med månaden näst efter den, varunder vederbörande lämnar sin anställning, under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension, Dahlström å 2 904 kronor, Härdner å 3 000 kronor och Björkquist å 1 884 kronor.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,
beträffande Dahlström,

att han är född den 11 mars 1875 och således 69 år gammal;

att han enligt egen uppgift under tiden 1 oktober 1916—15 mars 1917 tjänstgjort såsom arbetsledare hos vattenfallsstyrelsens kanalkommission;

att han under tiden 25 januari 1920—1 oktober 1921 varit anställd såsom linjemästare vid statens vattenfallsverk;

att han under tiden 1 november 1921—10 september 1923 tjänstgjort såsom arbetsledare vid södra Sveriges statsarbeten;

att han från och med den 10 januari 1925 varit anställd hos statens arbetslöshetskommission samt från och med den 8 maj 1940 hos statens arbetsmarknadskommission såsom platsledare och tidvis även såsom redogörare;

samt att han sedan augusti månad 1938 åtnjutit ett arvode av 600 kronor i månaden jämte dyrtidstillägg, som för närvarande utgår med 22 procent, ävensom till och med den 15 september 1942 förmån av fri bostad och vedbrand, vilka naturaförmåner uppskattats till ett värde av 70 kronor i månaden, samt under tiden därefter bostadsersättning med 80 kronor i månaden;

beträffande Härdner,

att han är född den 28 mars 1883 och således 61 år gammal;

att han under tidsperioderna 19 augusti—8 november 1909, 6 juni—20 december 1910 samt 25 april 1917—28 februari 1927 innehaft anställning såsom schaktmästare vid statens järnvägsbyggnader och statens järnvägar;

att han från och med den 8 januari 1929 varit anställd hos statens arbetslöshetskommission, samt från och med den 8 maj 1940 hos statens arbetsmarknadskommission såsom biträdande arbetsledare, platsledare och tidvis även såsom redogörare;

att han sedan april månad 1936 åtnjutit ett arvode av 450 kronor i månaden jämte dyrtidstillägg, som för närvarande utgår med 22 procent, ävensom förmån av fri bostad och vedbrand, vilka naturaförmåner uppskattats till ett värde av 60 kronor i månaden till och med den 31 mars 1940 och 70 kronor i månaden under tiden därefter;

att han under sin tjänstgöring hos statens järnvägar för tiden 1 september 1918—31 oktober 1924 erlagt vederbörliga avgifter till statens järnvägars pensionskassa för pensionering av icke-ordinarie personal;

samt att han på grund av vid utträdet ur nämnda kassa av järnvägsstyrelsen till pensionsstyrelsen inbetalade pensionsavgifter äger från och med den 1 mars 1945 uppbära en årlig pension av 125 kronor 91 öre för år;

beträffande Björkquist,

att han är född den 19 maj 1881 och således nära 63 år gammal;

att han under tiden 15 april 1921—30 april 1924 samt från och med den 30 januari 1925 innehaft anställning såsom redogörare hos södra Sveriges statsarbeten, statens arbetslöshetskommission samt statens arbetsmarknadskommission;

samt att han sedan år 1934 åtnjutit ett arvode av 325 kronor i månaden jämte dyrtidstillägg, som för närvarande utgår med 22 procent, ävensom till och med april månad 1943 förmån av fri bostad och vedbrand, vilka naturaförmåner uppskattats till ett värde av 60 kronor i månaden, samt under tiden därefter bostadsersättning med 75 kronor för månad.

Utskottet.

Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts ifrågasvarande förslag, hemställer,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts förevarande framställning.

12:o.

Förra vaktmästaren vid statens uppfostringsanstalt för sinnesslöa flickor Gerda Katarina Schyl. Under punkten 4 av propositionen nr 32 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att förra vaktmästaren vid statens uppfostringsanstalt för sinnesslöa flickor Gerda Katarina Schyl må, räknat från och med den 1 december 1943, under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 840 kronor.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,
att Schyl är född den 23 november 1880 och således 63 år gammal;
att hon under tiden 1 april 1923—31 december 1928 innehaft anställning såsom trädgårdslärlarinna vid det statsunderstödda skol- och arbetshemmet för sinnesslöa i Karlsvik;
att hon under tiden 1 april 1929—30 november 1943 varit anställd såsom vaktmästare vid statens uppfostringsanstalt för sinnesslöa flickor;
att hon under tiden närmast före den 1 juli 1939 genomförd lönereglering för anstaltens befattningshavare åtnjutit, förutom förmån av fri bostad med värme och lyse, som av anstaltsstyrelsen uppskattats till 500 kronor för år, kontant lön med 1,875 kronor för år, däri inräknat två ålderstillägg å 100 kronor vardera, ävensom oregerat dyrtidstillägg, vilka avlöningsförmåner uppgått till sammanlagt omkring 3,000 kronor för år;
att vaktmästarbefattningen icke omfattades av löneregleringen;
samt att Schyl under tiden efter den 1 juli 1939 åtnjutit, förutom nämnda förmån av fri bostad med värme och lyse, särskilt årsarvode, som beräknats med utgångspunkt från att hon skulle bibehållas vid sina tidigare avlöningsförmåner.

Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts ifrågasvarande förslag, får hemställa,

Utskottet.

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts förevarande framställning.

V. Kommunikationsdepartementet.

13:o.

Verkmästaren vid byggnadsstyrelsens byggnadsarbeten Johan Johansson.
Under punkten 5 av propositionen nr 32 föreslår Kungl. Maj:t riksdagen medgiva, att verkmästaren vid byggnadsstyrelsens byggnadsarbeten Johan Johansson må från och med månaden näst efter den, varunder han lämnar sin anställning, under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 1 500 kronor.

Av handlingarna inhämtas,
att Johansson är född den 1 november 1877 och således 66 år gammal;
att han under tiden 3 oktober 1928—30 april 1934 varit anställd såsom verkmästare vid kasernbyggnadsarbeten i Örebro och Jönköping;
att han sedan den 1 maj 1934 innehaft anställning såsom verkmästare vid olika, under byggnadsstyrelsens arbetsledning huvudsakligen i Stockholm utförda byggnadsarbeten för statsverkets räkning;

att han under sin anställning hos byggnadsstyrelsen åtnjutit månadsarvode, som utgått med växlande belopp, lägst 500 och högst 650 kronor;

att han under tiden 1 maj 1934—1 april 1942 åtnjutit förmån av fri bostad, vilken av byggnadsstyrelsen värderats till 600 kronor för år;

att hans verksamhet såsom verkmästare vid byggnadsarbeten för statsverkets räkning tagit hans arbetstid helt i anspråk.

Byggnadsstyrelsen har under framhållande av att Johansson, som vore blind å ena ögat, icke torde kunna påräkna annat arbete för statsverkets räkning efter avslutande av det byggnadsföretag, där han nu vore anställd, hemställt om pension åt honom med skäligt belopp.

Statskontoret har tillstyrkt utverkande av pension åt Johansson med 1,500 kronor för år och därvid anfört, bland annat, följande.

I betraktande av Johanssons förhållandevis korta anställningstid och då de till arbetschefer och verkmästare vid statliga byggnadsföretag utgående avlöningsförmånerna torde vara utmätta med hänsyn till att vederbörande skall äga möjlighet att själv ombesörja sin pensionering, finner statskontoret det tveksamt, huruvida i förevarande fall någon pension skäligen bör beviljas. Under erinran, att riksdagen i vissa fall ansett sig böra medgiva pension till här avsedda befattningshavare (t. ex. 1936: prop. nr 196, p. 15 och 16; bankoutsk. utl. nr 51, p. 18 och 19; riksd. skr. nr 216 samt 1942: prop. nr 65 p. 2; bankoutsk. utl. nr 13, p. 5; riksd. skr. nr 88) vill ämbetsverket emellertid icke motsätta sig, att pension utverkas åt Johansson.

Utskottet.

Med biträdande av Kungl. Maj:ts ifrågavarande förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts förevarande framställning.

VI. Finansdepartementet.

14:o.

Städerskan vid tullkammaren i Södertälje Anna Kristina Åman, född Johansson. Under punkten 6 av propositionen nr 32 föreslår Kungl. Maj:t riksdagen medgiva, att städerskan vid tullkammaren i Södertälje Anna Kristina Åman, född Johansson, må från och med månaden näst efter den, varunder hon lämnar sin anställning, under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 300 kronor, varå dyrtidstillägg icke skall utgå.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Åman, som är änka, är född den 13 augusti 1872 och således 71 år gammal;

att hon sedan den 1 juli 1912 eller under mer än 31 år varit anställd såsom

städerska vid tullkammaren i Södertälje med en daglig arbetstid av i genomsnitt 3 timmar;

att hon i ersättning för städningsarbetet av tullverket under de senaste fem budgetåren uppburit i medeltal omkring 700 kronor för år.

Åman, som icke blivit underkastad 1942 års tjänstepensionsreglemente för arbetare, kan med hänsyn till omfattningen av den dagliga arbetstiden ej heller komma i åtnjutande av pension enligt bestämmelserna i kungörelsen den 30 juni 1942 (nr 696) med föreskrifter angående pensionering av viss arbetarpersonal i statens tjänst.

Föredragande statsrådet har anfört:

För egen del anser jag synnerligen tveksamt, om riksdagspension bör ifrågakomma i sådana fall, då den dagliga arbetstiden uppgått till allenast tre timmar. Då emellertid riksdagen vid några tillfällen beviljat pensioner även vid dylik begränsad arbetstid, har jag icke velat motsätta mig, att förslag framlägges för riksdagen i det förevarande fallet, i vilket jämväl föreligga ömmande omständigheter. Enligt min mening bör dock dyrtids- eller kristilllägg icke utgå å pensionen, som synes kunna fastställas till 300 kronor för år,

Utskottet, som funnit sig böra biträda Kungl. Maj:ts under förevarande punkt framlagda förslag, hemställer,

Utskottet.

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts förevarande framställning.

15:o.

Förra städerskan vid tullkammaren i Trelleborg Augusta Persson, född Hansdotter. Under punkten 7 av propositionen nr 32 föreslår Kungl. Maj:t riksdagen medgiva, att förra städerskan vid tullkammaren i Trelleborg Augusta Persson, född Hansdotter, må, räknat från och med den 1 februari 1943, under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 360 kronor.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Persson, som är änka, är född den 16 juni 1879 och således 64 år gammal;

att hon under tiden 1 januari 1923—15 januari 1943 eller under omkring 20 år innehaft anställning såsom städerska vid tullkammaren i Trelleborg och därvid haft en daglig arbetstid av i genomsnitt 3 1/2 timmar;

att hon i årlig ersättning för städningsarbetet uppburit omkring 800 kronor;

att hon icke åtnjuter pension efter sin år 1911 avlidne man.

Med biträdande av Kungl. Maj:ts under förevarande punkt framlagda förslag får utskottet hemställa,

Utskottet.

att Kungl. Maj:ts förevarande framställning må vinna riksdagens bifall.

16:o.

Städerskan vid centraltullkammaren i Göteborg Alma Emilia Johansson, född Hildesdotter. Under punkten 8 av propositionen nr 32 föreslår Kungl. Maj:t riksdagen medgiva, att städerskan vid centraltullkammaren i Göteborg Alma Emilia Johansson, född Hildesdotter, må från och med månaden näst efter den, varunder hon lämnar sin anställning, under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 528 kronor.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,
att Johansson är född den 7 februari 1869 och således 75 år gammal;
att hon under tiden 1 mars 1912—30 april 1923 eller under 11 år 2 månader utan att hava varit anställd direkt vid tullverket utfört städningsarbete vid centraltullkammaren i Göteborg och härför uppburit ersättning av tulltjänstemän, som omhänderhaft städningsbestyret;
att hon sedan den 1 maj 1923 eller under närmare 21 år varit anställd såsom städerska vid nämnda centraltullkammare;
att hennes dagliga arbetstid i genomsnitt utgjort $8\frac{1}{2}$ timmar;
samt att ersättningen för städningsarbetet under de senaste fem åren utgått med i medeltal omkring 2,170 kronor för år.

Utskottet. Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts ifrågasvarande förslag, hemställer,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts förevarande framställning.

17:o.

Förra städerskan hos statistiska centralbyrån Sofia Wilhelmina Lilja, född Hellgren. Under punkten 9 av propositionen nr 32 föreslår Kungl. Maj:t riksdagen medgiva, att förra städerskan hos statistiska centralbyrån Sofia Wilhelmina Lilja, född Hellgren, må från och med den 1 juli 1944 under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 360 kronor.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,
att Lilja är född den 11 juni 1876 och således 67 år gammal;
att hon under tiden 1 april 1913—31 december 1939 utfört städnings-

arbete inom statistiska centralbyråns lokaler, därvid hon varit anställd av förste expeditionsvakten hos styrelsen och av denne erhållit ersättning för städningsarbetet;

att hon under tiden 1 januari 1940—31 mars 1943 varit anställd såsom städerska hos statistiska centralbyrån;

att hennes dagliga arbetstid utgjort omkring 4 $\frac{1}{2}$ timmar;

att hennes avlöning senast utgått med 112 kronor 50 öre i månaden jämte rörligt lönetillägg;

samt att makarna Lilja leva under knappa ekonomiska förhållanden.

Med biträdande av Kungl. Maj:ts förevarande förslag hemställer utskottet,

Utskottet.

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts förevarande framställning.

18:o.

Förra städerskan hos kontrollstyrelsen Clara Mathilda Eriksson. Under punkten 10 av propositionen nr 32 föreslår Kungl. Maj:t riksdagen medgiva, att förra städerskan hos kontrollstyrelsen Clara Mathilda Eriksson må från och med den 1 juli 1944 under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 360 kronor.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Eriksson är född den 21 december 1873 och således 70 år gammal;

att hon under tiden 1 juni 1926—31 oktober 1936 utfört städningsarbete hos kontrollstyrelsen, varvid hon varit anställd av förste expeditionsvakten hos styrelsen och erhållit ersättning för städningsarbetet av denne;

att hon under tiden 1 november 1936—30 juni 1943 varit anställd såsom städerska hos kontrollstyrelsen;

att hennes dagliga arbetstid utgjort i medeltal omkring 4 timmar intill oktober 1940 samt därefter 5 timmar;

att hennes ersättning för städningsarbetet senast utgått med 1,500 kronor för år jämte rörligt lönetillägg;

samt att städningsarbetet utgjort hennes huvudsakliga sysselsättning och förvärvskälla.

Eriksson, som icke blivit underkastad 1942 års tjänstepensionsreglemente för arbetare, har ej heller kunnat komma i åtnjutande av pension jämlikt bestämmelserna i kungörelsen den 30 juni 1942 (nr 696) med föreskrifter angående pensionering av viss arbetarpersonal i statens tjänst, enär hon vunnit anställning i statens tjänst först efter uppnådda 60 år.

Utskottet. Med biträdande av Kungl. Maj:ts ifrågavarande förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

19:o.

Myntgravören vid mynt- och justeringsverket, vice professorn Johan Erik Lindberg. Under punkten 6 av propositionen nr 196 föreslår Kungl. Maj:t riksdagen medgiva, att myntgravören vid mynt- och justeringsverket, vice professorn Johan Erik Lindberg må från och med månaden näst efter den, varunder han lämnar sin anställning vid mynt- och justeringsverket, under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 2 400 kronor.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Lindberg är född den 31 december 1873 och således 70 år gammal;

att han sedan den 1 juli 1916 eller under mer än 27 år tjänstgjort såsom myntgravör vid mynt- och justeringsverket;

att han under denna tid svarat för alla löpande gravörsarbeten samt dessutom vid olika tillfällen uppgjort förslag och utarbetat stansar till nya mynt och statliga medaljer;

att han intill den 1 juli 1938 åtnjutit ett årligt arvode å 3 200 kronor jämte visst tillägg, varjämte han uppburit ersättning för vissa arbeten enligt särskild taxa;

att han under åren 1917—1938 haft en årlig inkomst från mynt- och justeringsverket av i medeltal omkring 11 200 kronor;

att han sedan den 1 juli 1938 åtnjutit ett årligt arvode av 6 000 kronor, varå några tillägg icke utgått, dock med rätt för honom att åtnjuta särskild ersättning vid uppgörande av förslagsritningar och modeller till nya mynttyper enligt för varje gång träffad överenskommelse;

samt att han jämväl är vice professor och sekreterare vid akademien för de fria konsterna, i vilken egenskap han icke åtnjuter någon pensionsrätt.

Utskottet. Med biträdande av Kungl. Maj:ts förevarande förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

20:o.

Extra tullkontoristen Eskil Augustinus Blychert. Under punkten 7 av propositionen nr 196 föreslår Kungl. Maj:t riksdagen medgiva, att extra tullkontoristen Eskil Augustinus Blychert må från och med månaden näst efter

den, varunder han lämnar sin anställning vid tullverket, under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 1 644 kronor.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Blychert är född den 14 januari 1881 och således 63 år gammal;

att han tjänstgjort vid statens järnvägar såsom extra skrivbiträde under tiden 14 oktober 1902—30 november 1904, såsom extra ordinarie stations-skrivare under tiden 1 december 1904—31 december 1906 samt såsom ordinarie stations-skrivare under tiden 1 januari 1907—31 oktober 1912;

att han innehaft anställning såsom tillfälligt biträde vid postsparbanken under tiden 24 juli 1914—15 juni 1919 med en daglig arbetstid av i genomsnitt över 9 timmar;

att han sedan den 18 juni 1919 tjänstgjort vid tullverket först såsom tillfälligt biträde vid tullkammaren i Stockholm sammanlagt 4 år 3 dagar och därefter såsom extra tullkontorist vid tullkameralkontoret i Stockholm;

samt att han från och med den 1 juli 1939 såsom extra tjänsteman varit placerad i 12 lönegraden.

Med biträdande av Kungl. Maj:ts förevarande förslag hemställer utskottet, *Utskottet.*

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts förevarande framställning.

21:o.

Kontrollören vid brännvinstillverkningen Carl Hjalmar Enequist. Under punkten 8 av propositionen nr 196 föreslår Kungl. Maj:t riksdagen medgiva, att kontrollören vid brännvinstillverkningen Carl Hjalmar Enequist må från och med månaden näst efter den, varunder hans förordnande såsom kontrollör upphör, under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 2 028 kronor.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Enequist är född den 9 januari 1874 och således 70 år gammal;

att han tjänstgjort såsom kontrollör vid kontrollen över sockerbeskattningen under tillverkningsåren 1901/02—1908/09, vilken tjänstgöring fullgjorts vid råsockerfabrik under vissa tider årligen med sammanlagt 668 tjänstgöringsdagar;

att han från och med tillverkningsåret 1920/21 innehaft av kontrollstyrelsen meddelade förordnanden såsom kontrollör vid brännvinstillverkningen och i denna egenskap tjänstgjort vid sulfitorbrännerier inom nuvarande nedre norra överkontrollörsdistriktet för kontrollen över tillverkningen och beskattningen av brännvin och maldrycker;

att hans tjänstgöring vid brännvinstillverkningen kommer att upphöra med utgången av nu löpande tillverkningsår, enär han då uppnått den ålder — 70 år — vid vilken förlängt förordnande såsom kontrollör icke vidare av kontrollstyrelsen meddelas;

samt att han vid utgången av tillverkningsåret 1943/44 varit förordnad såsom kontrollör vid kontrollen över sockerbeskattningen och vid brännvinstillverkningen under tillhoppa 32 tillverkningsår med en sammanlagd effektiv tjänstetid av närmare 21 år.

Utskottet.

Vad Kungl. Maj:t under förevarande punkt föreslagit har utskottet funnit sig böra biträda.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

VII. Ecklesiastikdepartementet.

22:o.

Vikarierande assistentsköterskan vid garnisonssjukhuset i Stockholm Hulda Appelgren. Under punkten 9 av propositionen nr 196 föreslår Kungl. Maj:t riksdagen medgiva, att vikarierande assistentsköterskan vid garnisonssjukhuset i Stockholm Hulda Appelgren må från och med månaden näst efter den, varunder hon lämnar sin anställning, under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 900 kronor.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Appelgren är född den 15 mars 1885 och således 59 år gammal;

att hon under tiden 16 november 1920—30 juni 1940 varit anställd såsom undersköterska vid garnisonssjukhuset i Stockholm, vilken anställning icke varit förenad med pensionsrätt;

samt att hon, sedan direktionen för Karolinska sjukhuset från och med den 1 juli 1940 övertagit förvaltningen av garnisonssjukhuset, från och med sistnämnda dag såsom vikarie uppehållit en befattning såsom extra ordinarie assistentsköterska vid sjukhuset mot avlöning såsom extra tjänsteman i 5 lönegraden.

Utskottet.

Med biträdande av Kungl. Maj:ts ifrågavarande förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

23:o.

Förra städerskan vid Karolinska högre allmänna läroverket i Örebro Ulrika Matilda Wahlberg, född Svärd. Under punkten 10 av propositionen nr 196 föreslår Kungl. Maj:t riksdagen medgiva, att förra städerskan vid Karolinska högre allmänna läroverket i Örebro Ulrika Matilda Wahlberg, född Svärd, må, räknat från och med den 1 juli 1943, under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 408 kronor.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Wahlberg, som är gift, är född den 19 april 1876 och således nära 68 år gammal;

att hon tjänstgjort såsom städerska vid Karolinska högre allmänna läroverket i Örebro under tiden 15 april 1923—14 juni 1943 med en daglig arbetstid av i medeltal 4 timmar under 10¹/₂ månader årligen;

att ersättningen för städningsarbetet uppgått till omkring 1 000 kronor för år;

samt att makarna Wahlberg leva under knappa ekonomiska förhållanden.

Utskottet, som funnit sig böra biträda vad Kungl. Maj:t i förevarande punkt föreslagit, hemställer, *Utskottet.*

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts ifrågakavande framställning.

24:o.

Förra städerskan vid högre allmänna läroverket i Eskilstuna Lovisa Vilhelmina (Mina) Fogelberg, född Gustafsson. Under punkten 11 av propositionen nr 196 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att förra städerskan vid högre allmänna läroverket i Eskilstuna Lovisa Vilhelmina (Mina) Fogelberg, född Gustafsson, må, räknat från och med den 1 juli 1943, under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 408 kronor.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Fogelberg, som är änka, är född den 10 november 1876 och således 67 år gammal;

att hon under tiden augusti 1917—30 juni 1943 eller nära 26 år varit anställd såsom städerska vid realskolan, sedermera högre allmänna läroverket i Eskilstuna;

att hon under 11 månader om året haft en daglig arbetstid av i genomsnitt nära 4 timmar;

att ersättningen för städningsarbetet under åren 1939—1943 utgått med lägst 875 kronor och högst 1 200 kronor för år;

samt att hon efter mannen, som år 1916 avlidit genom olyckshändelse, från Eskilstuna stad uppbär livränta, vilken under år 1943 utgått med 60 kronor i månaden.

Utskottet. Med biträdande av Kungl. Maj:ts ifrågavarande förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

25:o.

Förra städerskan vid folkskoleseminariet i Lund Hanna Karolina Bengtsson. Under punkten 12 av propositionen nr 196 föreslår Kungl. Maj:t riksdagen medgiva, att förra städerskan vid folkskoleseminariet i Lund Hanna Karolina Bengtsson må, räknat från och med den 1 april 1941, under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 300 kronor, varå dyrtidstillägg icke skall utgå.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Bengtsson är född den 15 augusti 1878 och således 65 år gammal;

att hon innehaft anställning såsom städerska vid folkskoleseminariet i Lund dels under höstterminen 1918 mot åtnjutande av timavlönning, dels under tiden 1 januari 1919—31 maj 1923 mot åtnjutande av årslön, dels ock under tiden 25 augusti 1923—höstterminen 1940 mot åtnjutande av timavlönning;

att Bengtssons dagliga arbetstid i medeltal omfattat 3 timmar, då hon varit timavlönad, och 8 timmar, då hon åtnjutit årslön;

att hennes ersättning för städningsarbetet under åren 1936—1939 uppgått till i medeltal 450 kronor samt under år 1940, då hon på grund av sjukdom under två månader åtnjutit reducerad lön, till omkring 480 kronor;

samt att städningsarbetet utgjort hennes huvudsakliga sysselsättning och förvärvskälla.

Utskottet. Med biträdande av Kungl. Maj:ts ifrågavarande förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

26:o.

Överlärarna vid tekniska skolan i Stockholm Carl Edvard Berggren och Aron Simeon Sandberg samt förra lärarinnan vid nämnda läroanstalt Elin Syrenia Elmgren, född Norman. Under punkten 11 av propositionen nr 32

föreslår Kungl. Maj:t riksdagen medgiva, att var och en av överlärarna vid tekniska skolan i Stockholm Carl Edvard Berggren och Aron Simeon Sandberg samt förra lärarinnan vid nämnda läroanstalt Elin Syrenia Elmgren, född Norman, må, Berggren och Sandberg från och med månaden näst efter den, varunder vederbörande lämnar sin anställning, samt Elmgren, räknat från och med den 1 mars 1943, under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension, Berggren å 1 008 kronor, Sandberg å 1 512 kronor och Elmgren å 654 kronor, varvid skall iakttagas den Elmgren genom Kungl. Maj:ts beslut den 28 maj 1943 ålagda återbetalningsskyldigheten.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,
beträffande *Berggren*,

att han är född den 11 november 1876 och således 67 år gammal;

att han varit anställd vid tekniska skolan i Stockholm såsom underlärare i figurteckning under tiden 1 mars 1917—31 januari 1919, såsom tillförordnad överlärare i figurteckning (fackteckning) under tiden 1 februari—31 augusti 1919 samt såsom ordinarie överlärare i sistnämnda läroämne under tiden därefter;

att han vid utgången av innevarande termin har att åberopa en anställningstid vid tekniska skolan av omkring 27 år, varav över 25 år såsom överlärare;

att hans undervisningsskyldighet omfattat 8 veckotimmar under tiden intill utgången av år 1919 samt under tiden därefter 12 veckotimmar, förlagda till högre konstindustriella skolans två sista årsklasser;

att hans avlöningsförmåner utgöra 2,003 kronor för år jämte oreglerat dyrtidstillägg samt kristillägg;

samt att han icke innehåft någon annan tjänst än befattningarna vid tekniska skolan;

beträffande *Sandberg*,

att han är född den 5 januari 1873 och således 71 år gammal;

att han varit anställd vid oförmälda tekniska skola såsom överlärare vid aftonfackskolan i ornamentmodellering sedan den 1 oktober 1925 och i figurmodellering sedan den 1 oktober 1926 samt därjämte såsom överlärare vid högre konstindustriella skolan i skärning i trä sedan den 1 september 1926;

att han vid utgången av innevarande termin kan åberopa en sammanlagd anställningstid vid tekniska skolan såsom överlärare av 19 läsår;

att hans undervisningsskyldighet omfattat 26 veckotimmar, varav 16 vid aftonskolan och 10 vid högre konstindustriella skolan;

att hans löneförmåner utgöra 4,416 kronor för år jämte oreglerat dyrtidstillägg samt kristillägg;

samt att han icke innehåft annan tjänst än befattningarna vid tekniska skolan;

beträffande *Elmgren*,
 att hon är född den 25 september 1891 och således 52 år gammal;
 att hon varit anställd vid förenämnda tekniska skola såsom lärarinna i bokhantverk från och med den 1 september 1917 till och med den 31 maj 1943, då hon avgått från sin anställning på grund av sjukdom;
 att hon kan åberopa en anställningstid vid skolan av mer än 25 år;
 att hennes undervisningsskyldighet omfattat 10 veckotimmar;
 att hennes löneförmåner senast utgått med 1,440 kronor för år jämte oreglerat dyrtidstillägg samt kristillägg;
 att hon på grund av sjukdom varit förhindrad att tjänstgöra under hela vårterminen 1943, varvid hon efter den 1 mars icke uppburit någon avlöning från skolan;
 samt att hon icke innehaft någon annan tjänst än befattningen vid tekniska skolan.

Utskottet. Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts ifrågasvarande förslag, hemställer,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts ifrågasvarande framställning.

27:o.

Överläraren vid tekniska skolan i Stockholm Gustaf Emil Sandberg och lärarinnan vid samma läroanstalt Elsa Katharina Enquist. Under punkten 13 av propositionen nr 196 föreslår Kungl. Maj:t riksdagen medgiva, att envar av överläraren vid tekniska skolan i Stockholm Gustaf Emil Sandberg och lärarinnan vid samma läroanstalt Elsa Katharina Enquist må från och med månaden näst efter den, varunder vederbörande lämnar sin anställning vid skolan, under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension, Sandberg å 1 644 och Enquist å 456 kronor.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,
beträffande Sandberg,

att han är född den 12 januari 1876 och således 68 år gammal;
 att han varit anställd vid tekniska skolan i Stockholm såsom överlärare i nuvarande konstindustriella dagskolan i ornamentmodellering sedan den 1 oktober 1925 och i figurmodellering sedan den 1 oktober 1926 samt därjämte såsom överlärare i ornament- och figurmodellering i högre konstindustriella skolan sedan den 1 september 1938;
 att han vid utgången av innevarande läsår kan åberopa en sammanlagd anställningstid vid tekniska skolan av mer än 18 år;
 att hans undervisningsskyldighet omfattar 28 veckotimmar, varav 12 vid dagskolan och 16 vid högre konstindustriella skolan;

att hans löneförmåner utgöra 4 894 kronor för år jämte oreglerat dyrtidstillägg samt kristillägg;

samt att han icke innehaft annan tjänst än befattningarna vid tekniska skolan;

beträffande Enquist,

att hon är född den 2 augusti 1877 och således 66 år gammal;

att hon varit anställd vid förenämnda tekniska skola såsom lärarinna i knyppling vid högre konstindustriella skolan sedan den 1 september 1912;

att hon vid utgången av innevarande läsår kan återropa en anställningstid vid skolan av nära 32 år;

att hennes undervisningsskyldighet omfattar 6 veckotimmar;

att hennes löneförmåner utgöra 864 kronor för år jämte oreglerat dyrtidstillägg samt kristillägg;

att hon icke innehaft annan tjänst än befattningen vid tekniska skolan;

samt att inkomsten av sagda tjänst utgjort den väsentligaste delen av hennes försörjningsmöjligheter.

Utskottet biträder Kungl. Maj:ts ifrågavarande förslag och hemställer förty,

Utskottet.

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts förevarande framställning.

28:o.

F. d. solisten vid kungl. teatern, hovsångaren David Georg Stockman.

Under punkten 14 av propositionen nr 196 föreslår Kungl. Maj:t riksdagen medgiva, att f. d. solisten vid kungl. teatern, hovsångaren David Georg Stockman må, räknat från och med den 1 januari 1943, under sin återstående livstid — utöver honom tillkommande pension från statens pensionsanstalt — från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig tilläggs pension av 2 004 kronor, varå dyrtidstillägg icke skall utgå.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Stockman är född den 30 november 1879 och således 64 år gammal;

att han innehaft anställning vid kungl. teatern från och med hösten 1906 till och med den 30 juni 1941, då han avgick med pension från de kungl. teaternas pensionsinrättning;

att hans årliga inkomst från kungl. teatern uppgått till i medeltal omkring 17 900 kronor under spelåren 1907/08—1939/40;

att han under budgetåret 1940/41 åtnjutit dels pension från de kungl. teaternas pensionsinrättning, dels ock avlöning från kungl. teatern med tillsammans 5 469 kronor 80 öre, utgörande skillnaden mellan, å ena sidan, kontrakterad lön och, å andra sidan, pensionen;

samt att hans pension utgår med 5 510 kronor för år jämte dyrtids- och

kristillägg, för närvarande uppgående till 1 344 kronor respektive 860 kronor 16 öre, eller med tillhopa 7 714 kronor 16 öre för år.

I samband med att statens pensionsanstalt från och med den 1 januari 1943 övertog de kungl. teaternas pensionskassors tillgångar och förbindelser reglerades pensionsförhållandena för teaternas dåvarande och förutvarande personal i huvudsak på det sätt, att personal, som innehade fast anställning sagda dag, blev inordnad under bestämmelserna i ett särskilt kapitel, kap. XII, i reglementet för pensionsanstalten och därigenom erhöll rätt till såväl tjänst- som familjepension jämte därå belöpande tilläggsförmåner, under det att personal, som tidigare avgått ur tjänst med rätt till egenpension från någon av pensionskassorna, bibehölls vid denna pension, dock med den förbättringen, att dyrtids- och kristillägg fick utgå enligt för nyreglerade pensioner från statens pensionsanstalt gällande bestämmelser. Sistnämnda personal ägde enligt kassornas reglementen icke någon familjepensionsrätt och erhöll ej heller sådan rätt vid pensionsanstaltens övertagande av pensioneringen.

Föredragande statsrådet har anfört i huvudsak följande:

Vid framläggandet för 1943 års riksdag av förslag till nya pensionsbestämmelser för personalen vid de kungl. teaternas förutsattes, att frågor kunde uppkomma om pensionsförhöjning åt redan avgångna anställningshavare eller familjepensionsrätt för avgången eller avliden anställningshavares efterlevande. Därvid ansågs att dylika spörsmål borde prövas från fall till fall i samma ordning som eljest förekommande frågor om beviljande av pension eller understöd vid sidan av gällande bestämmelser. Nämnda uttalanden torde närmast ha åsyftat sådana fall, där vederbörande avgått eller avlidit under de närmaste åren före de nya bestämmelsernas tillkomst eller sålunda vid den tidpunkt, då frågan om statens övertagande av ifrågavarande pensionering blivit aktuell. En närmare undersökning av de olika fall, som skulle kunna ifrågakomma till förbättrad tjänstepension, har givit vid handen, att det här rör sig endast om enstaka fall. Av aktörpersonalen torde Stockman vara den ende, för vilken med hänsyn till de ekonomiska förhållandena en förbättrad tjänstepension är påkallad. Med hänsyn till i ärendet föreliggande omständigheter, däribland icke minst värdet av Stockmans insatser vid kungl. teatern, vill jag förorda, att honom beredes en tilläggs pension av statsmedel utöver de pensionsförmåner han för närvarande åtnjuter. Med beaktande av storleken av den pension, som skulle tillkommit Stockman, därest han blivit underkastad de nya pensionsbestämmelserna, vill jag föreslå, att tilläggs pensionen bestämmas till 2 004 kronor för år utan några tilläggsförmåner, att utgå från tidpunkten för pensionsregleringens genomförande, d. v. s. den 1 januari 1943. Frågan om beredande av pension åt Stockmans efterlevande torde däremot icke för närvarande böra upptagas till prövning.

Utskottet. Med hänsyn till föreliggande omständigheter finner sig utskottet böra biträda Kungl. Maj:ts förevarande förslag. Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts förevarande framställning.

VIII. Jordbruksdepartementet.

29:o.

Färgläggerskan vid rikets allmänna kartverk Anna Martina Cecilia Swärd, född Löfgren. Under punkten 12 av propositionen nr 32 föreslår Kungl. Maj:t riksdagen medgiva, att färgläggerskan vid rikets allmänna kartverk Anna Martina Cecilia Swärd, född Löfgren, må från och med månaden näst efter den, varunder hennes arbete i statens tjänst upphör, under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 504 kronor.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Swärd är född den 3 juli 1883 och således 60 år gammal;

att hon sedan år 1900 såsom betingsarbete utfört färgläggning av kartblad m. m. åt rikets allmänna kartverk;

att den för nämnda arbete utgående ersättningen, som bestämts efter dels timpenning å högst en krona och dels den beräknade tidsåtgången per kartblad, under åren 1917—1942 uppgått till i medeltal 1,215 kronor för år;

att hon under angivna tid haft en daglig arbetstid av i genomsnitt minst 4 à 5 timmar;

samt att ifrågavarande arbete utgjort Swärds huvudsakliga sysselsättning och förvärvskälla.

Med biträdande av Kungl. Maj:ts under förevarande punkt framställda förslag hemställer utskottet, *Utskottet.*

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts förevarande framställning.

30:o.

Instrumentmakaren vid lantbrukshögskolan Karl Erik Rudolf Johansson. Under punkten 15 av propositionen nr 196 föreslår Kungl. Maj:t riksdagen medgiva, att instrumentmakaren vid lantbrukshögskolan Karl Erik Rudolf Johansson må från och med månaden näst efter den, varunder han lämnar sin anställning, under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 1 500 kronor.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Johansson är född den 22 september 1876 och således 67 år gammal;

att han under tiden 5 april—4 juni 1902 varit anställd såsom daglönare vid Stockholms örlogsvarv;

att han under tiden september 1924—mars 1925 innehaft anställning såsom arbetare vid fälttelegrafkårens radioverkstad i Hagalund;

att han under tiden juni 1927—mars 1929 utfört arbete mot ersättning enligt räkning för tekniska högskolans institution för maskinelement;

att han från och med den 1 september 1927 erhållit anställning vid centralanstaltens för försöksväsendet på jordbruksområdet botaniska avdelning samt från och med den 1 juli 1937, då nämnda avdelning överflyttats till lantbrukshögskolan, inträtt i högskolans tjänst;

att han under sin anställning vid centralanstalten och lantbrukshögskolan huvudsakligen varit sysselsatt med arbete i institutionernas instrumentverkstäder;

att han för sitt arbete icke åtnjutit avlöning från avlöningsanslag utan uppburit ackordsersättning från omkostnadsanslag;

att Johansson för andra uppdragsgivare, vilka till stor del utgjorts av statliga eller andra offentliga institutioner, förfärdigat vid centralanstalten respektive lantbrukshögskolan konstruerade instrument och apparater;

att ersättningen för detta arbete av Johansson direkt uppburits från uppdragsgivaren, varjämte även centralanstalten respektive högskolan haft viss inkomst av dessa beställningar;

samt att hans arbetsinkomst utgjort, under budgetåren 1928/29—1939/40 i medeltal omkring 2 780 kronor för år, under budgetåret 1940/41 omkring 5 000 kronor samt under tiden 1 juli 1941—31 mars 1942 omkring 3 600 kronor.

Utskottet. Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts ifrågasvarande förslag, får hemställa,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts förevarande framställning.

B. Affärsdrivande verks medel.

I. Postmedel.

31:o.

F. d. byråchefen i generalpoststyrelsen Johannes Döss. Under punkten 16 av propositionen nr 196 föreslår Kungl. Maj:t riksdagen medgiva, att f. d. byråchefen i generalpoststyrelsen Johannes Döss må, räknat från och med den 1 januari 1944, under sin återstående livstid av postmedel uppbära ett årligt understöd av 3 000 kronor, varå dyrtidstillägg icke skall utgå.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,
att Döss är född den 9 mars 1873 och således 71 år gammal;
att han den 3 juni 1892 antagits till e. o. postexpeditör och från och med den 1 december samma år anställts såsom extra biträde vid postverket;
att han förordnats till ordinarie postexpeditör från och med den 1 januari 1903 och befordrats till förste kontrollör från och med den 1 januari 1910, till överkontrollör från och med den 1 december 1912, till sekreterare från och med den 1 maj 1918 samt till överpostmästare från och med den 1 september 1920;

att han konstituerats och förordnats, den 18 juli 1921 till postdirektör och den 30 juni 1922 till byråchef, i vilken sistnämnda egenskap han förestått generalpoststyrelsens dåvarande femte byrå (postsparbanken och postgirokontoret);

att Döss, sedan det upptäckts, att han under åren 1927—1930 i samråd med annan tjänsteman föranstaltat om teckning i postsparbankens namn av vissa större obligationsposter, vilka därefter utan generalpoststyrelsens tillstånd överförts å Döss och den andre tjänstemannen personligen samt för deras räkning försålt, i april 1933 blivit ställd under åtal inför Svea hovrätt;

att Döss genom utslag av hovrätten den 30 juni 1933 och av Kungl. Maj:t den 23 november samma år blivit dömd till avsättning från sin befattning såsom byråchef samt att till generalpoststyrelsen utgiva ersättning med 22 854 kronor 22 öre jämte ränta, motsvarande de vid försäljningarna av förenämnda obligationsposter uppkomna vinsterna;

att kapitalvärdet av de av Döss erlagda tjänstepensionsavgifterna, tillhopa 12 234 kronor, blivit i samband med hans avsättning jämlikt 12 § lagen den 4 juni 1920 (nr 254) angående rätt till tjänstepension för ordinarie tjänstemän vid postverket, telegrafverket, statens järnvägar och statens vattenfallsverk inbetalat från postverkets pensionsfond till pensionsstyrelsen för beredande av pension åt honom enligt lagen den 30 juni 1913 om allmän pensionsförsäkring;

samt att Döss på grund av nämnda inbetalning från och med den 1 mars 1935 från pensionsstyrelsen uppbär en årlig pension av 1 196 kronor 40 öre.

Hos Kungl. Maj:t har Döss gjort framställning i syfte att komma i åtnjutande av rätt till tjänste- och familjepension.

Generalpoststyrelsen har hemställt om utverkande av ett årligt ålderdomsunderstöd åt Döss, att av postmedel utgå med lämpligt belopp från och med den 1 januari 1944. Styrelsen har därvid anfört, bland annat, följande.

För det av Döss i samband med postsparbankens inordnande i postverket utförda organisationsarbetet blev han genom Kungl. Maj:ts beslut den 20 juni 1924 tillerkänd en gratifikation av 3 000 kronor.

I motion till 1930 års riksdag (II: 221) hemställdes, att Döss på grund av de framstående insatser han utfört för postsparbanks- och postgirorörelsens utveckling skulle, utöver lönen som byråchef, tillerkännas ett årligt personligt arvode å 6 000 kronor, att utgå från den 1 januari 1930 och tills vidare. Motionen föranledde ingen annan åtgärd än att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t den 2 maj 1930 (nr 174) hemställde, att Döss för utfört organisations-

arbete inom generalpoststyrelsens postsparbanks- och postgirobyrå måtte tillerkännas ytterligare gottgörelse med belopp, som Kungl. Maj:t skulle äga fastställa. I anledning därav blev Döss genom Kungl. Maj:ts beslut den 3 juli 1930 för utfört organisationsarbete beträffande postgiroverörelsen tillerkänd särskild gottgörelse med 9 000 kronor.

I februari 1934 hemställde Döss och den andre i obligationsförsäljningarna delaktige tjänstemannen hos Kungl. Maj:t om föranstaltande av sådan åtgärd, att deras skuld till generalpoststyrelsen bleve efterskänkt. Yttranden inhämtades från generalpoststyrelsen, statskontoret och justitiekanslersämbetet, vilka samtliga tillstyrkte bifall under särskild hänvisning till det förhållandet, att sökandena för det dåvarande vore och sannolikt för framtiden skulle förbli ur stånd att fullgöra sin betalningsskyldighet. Från generalpoststyrelsens och statskontoret sida framhölls vidare, att sökandena genom sina egentliga förfaranden icke kunde anses ha åsamkat statsverket någon egentlig förlust, eftersom de av dem inköpta obligationerna helt fallit utanför postsparbankens egna inköp och banken i övrigt aldrig befattade sig med försäljning av obligationer utan uteslutande inköpte dylika för räntegivande penningplacering på längre sikt. Kungl. Maj:t avlät proposition i ämnet till 1934 års riksdag (prop. nr 229) med hemställan om befrielse för Döss och den andre tjänstemannen från ifrågavarande betalningsskyldighet, och blev Kungl. Maj:ts förslag av riksdagen godkänt (riksd. skr. nr 172).

Enligt generalpoststyrelsens mening nedlade Döss under sin tjänstetid i postverket ett för staten högst värdefullt organisations- och förvaltningsarbete. Döss var den drivande kraften vid postsparbankens omorganisation. Från att hava varit en rätt stillastående sparinrättning, som lämnade ett klen ekonomiskt resultat och som icke ens var i stånd att till fullo ersätta postverket för dess befattning med driften, har postsparbanken efter omorganisationen icke blott kunnat erlagga full betalning för det åt banken utförda postarbetet utan också kunnat göra avsevärda avsättningar samt dessutom leverera betydande vinster under en lång följd av år. Styrelsen vill i detta sammanhang ock framhålla det pionjärarbete på sparfrämjandets område, som Döss utförde under den tid han verkade såsom chef för postsparbanken.

Vid startandet av postgiroverörelsen — som väl numera måste anses vara en omistlig tillgång såväl för det allmänna som för den enskilde — utförde han ett organisationsarbete, som icke kan anses kompenserat genom den gratifikation på 9 000 kronor, som år 1930 tillerkändes honom.

Med hänsyn till det sällsynt värdefulla arbete, som Döss ostridigt nedlagt i det allmänna tjänst, finner generalpoststyrelsen därför skäligt att han under sin återstående levnad beredes ett understöd av statsmedel. I fråga om storleken av det understöd, som skulle kunna tillerkännas honom, lämnar det pensionsreglemente, som var tillämpligt på honom, icke någon ledning. Därest emellertid Döss blivit avsatt efter ikraftträdandet av 1934 års civila tjänstepensionsreglemente, hade han jämlikt nämnda reglementes 22 § varit försäkrad till erhållande av uppskjuten livränta till det belopp för år räknat, som enligt försäkringsteknisk beräkning svarat mot den intjänta pensionen. Enligt nämnda paragraf skulle den intjänta pensionen hava minskats med två tredjedelar, såvida ej Kungl. Maj:t funnit skäl tillerkänna honom större del, dock högst två tredjedelar av den intjänta pensionen. Uppskjuten livränta från fyllda 65 år skulle — efter avdrag för den från pensionsstyrelsen utgående pensionen — hava utgått med cirka 475 (nedsatt med $\frac{2}{3}$) resp. 2 540 (nedsatt med $\frac{1}{3}$) kronor. Nämnda från 65 års ålder ut-

gående belopp motsvara från fyllda 70 år cirka 780 (nedsatt med $\frac{2}{3}$) resp. 4 185 (nedsatt med $\frac{1}{3}$) kronor. Sistnämnda livräntebelopp, 4 185 kronor, synes generalpoststyrelsen vara det högsta understöd, som kan komma i fråga. Därest dyrtidstillägg anses böra utgå å understödsbeloppet, bör viss därav betingad reduktion av beloppet äga rum.

Statskontoret har med hänsyn till Döss' långvariga och ostridigt värdefulla verksamhet i statens tjänst biträtt generalpoststyrelsens förslag om beredande åt honom av ett årligt ålderdomsunderstöd utöver den pension, han redan uppbure från pensionsstyrelsen. Understödet har synts ämbetsverket skäligen böra bestämmas till 2 400 kronor för år att bestridas av postmedel. Å understödet borde icke utgå några tilläggsförmåner.

Föredragande statsrådet har anfört:

Med hänsyn till de föreliggande omständigheterna har jag icke velat motsätta mig, att Döss på sätt myndigheterna tillstyrkt beredes understöd av statsmedel utöver den pension som tillkommer honom från pensionsstyrelsen. Understödet synes mig skäligen böra fastställas till 3 000 kronor för år. Å understödet, som torde böra utgå från och med den 1 januari 1944 och bestridas av postmedel, bör icke utgå rörligt tillägg eller kristillägg. Frågan om familjepensionsrätt för Döss torde icke för närvarande böra upptagas till prövning.

I *motionen II: 488* hemställer herr *Senander* jämte två av andra kammarens övriga ledamöter, »att riksdagen måtte avslå Kungl. Maj:ts proposition nr 196, i vad den avser punkt 16:o».

I betraktande av de i förevarande fall föreliggande särskilda omständigheterna finner utskottet det vara motiverat, att Döss beredes ett årligt understöd av statsmedel utöver den honom tillkommande pensionen från pensionsstyrelsen. Det i *motionen II: 488* väckta yrkandet kan utskottet således icke biträda. Vad angår frågan om storleken av det understöd, som bör tillerkännas Döss, har utskottet funnit det av Kungl. Maj:t föreslagna beloppet vara lämpligt avvägt.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen, med avslag å *motionen II: 488*, må bifalla Kungl. Maj:ts förevarande framställning.

32:o.

Förre lantbrevbäraren Karl Oskar Larsson. I *motionen II: 209* hemställer herr *Hallén*, »att riksdagen beslutar tilldela f. d. lantbrevbäraren och lastaren Karl Oskar Larsson i Skommita, Kil, från och med den 1 januari 1942 ett årligt understöd till det belopp, som med hänsyn till längden av hans statstjänst kan befinnas skäligt».

Utskottet.

Av handlingarna inhämtas,
att Larsson är född den 15 april 1872 och således 72 år gammal;
att han under åren 1901—1924 i en följd varit anställd såsom lastare vid statens järnvägars fabriker i Fryksta, vilken anställning han nödgats lämna till följd av driftsinskränkningar;
att han under tiden 1 januari 1926—31 december 1941 ombesörjt daglig postbefordran å linjen Kil—N. Hannäs—Utterud—Kil med gångpost;
att hans ersättning från postverket under tioårsperioden 1932—1941 uppgått till sammanlagt 23 190 kronor, motsvarande i medeltal 2 319 kronor per år;
att han nödgats lämna sistnämnda anställning på grund av kronisk hjärtsjukdom;
samt att han äger en fastighet, taxeringsvärderad till 3 400 kronor.

I en den 10 mars 1942 dagtecknad ansökan gjorde Larsson hos generalpoststyrelsen framställning om årligt understöd.

Genom beslut den 10 april 1942 fann *generalpoststyrelsen* med hänsyn till Larssons korta tjänstetid i postverket framställningen ej föranleda åtgärd.

Härefter anhöll Larsson den 10 juni 1943 hos järnvägsstyrelsen om årligt understöd.

Genom beslut den 16 juli 1943 fann *järnvägsstyrelsen* ansökningen ej föranleda någon styrelsens åtgärd, enär Larsson icke enligt gällande bestämmelser kunde ifrågakomma till erhållande av vare sig pension eller gratifikation.

Utskottet.

Såsom av den lämnade redogörelsen framgår, kan Larsson åberopa en sammanlagd anställningstid i statens tjänst av i runt tal 40 år, därav omkring 24 år såsom arbetare vid statens järnvägar och 16 år i postverkets tjänst. Av ifrågavarande anställningar ha sammanlagt omkring 30 tjänstår infallit, innan Larsson uppnådde 60 års ålder.

Enligt vad utskottet inhämtat, har generalpoststyrelsen vid sin oförmåda prövning av Larssons pensionsfråga saknat kännedom om Larssons föregående anställning vid statens järnvägar. Emellertid har generalpoststyrelsen under hand meddelat, att till styrelsen inkommit förnyad framställning om pension till Larsson på grund av hans anställningar i postverkets och statens järnvägars tjänst samt att styrelsen vid omprövning av pensionsfrågan torde komma att finna förutsättningar vara för handen för tilldelande åt Larsson av understöd enligt därom gällande bestämmelser.

Vid angivna förhållande hemställer utskottet,

att förevarande motion II: 209 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

II. Trafikmedel.

33:o.

Förre stationskarlen vid statens järnvägar Viktor Gustafsson. Under punkten 17 av förenämnda proposition nr 196 föreslår Kungl. Maj:t riksdagen medgiva, att förre stationskarlen vid statens järnvägar Viktor Gustafsson må, räknat från och med den 1 juli 1943, under sin återstående livstid av trafikmedel uppbära ett årligt understöd av 504 kronor; dock under villkor att Gustafsson till statsverket överlåter sin rätt till pension enligt pensionsstyrelsens frivilliga försäkring.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,
att Gustafsson är född den 4 april 1877 och således 67 år gammal;
att han innehaft anställning vid förutvarande Jönköping—Gripenbergs järnvägsaktiebolag under tiden 1 maj 1901—30 september 1935;
att han, i samband med att nämnda järnvägsaktiebolag trätt i konkurs och driften å järnvägen nedlagts, den 1 oktober 1935 erhållit tillfällig anställning såsom stationskarl vid statens järnvägar, från vilken anställning han avgått på grund av sjukdom med utgången av januari månad 1942;
att han vid tillträdet av anställningen i statens järnvägars tjänst varit delägare i Jönköping—Gripenbergs järnvägs pensionsfond;
att han vid nämnda pensionsfonds avveckling i samband med det enskilda järnvägsaktiebolagets konkurs under åren 1936—1940 erhållit i utdelning ett sammanlagt belopp av omkring 6 450 kronor, utgörande viss del av den fordran, som han hade på grund av delägarskap i fonden;
samt att Gustafsson på grund av frivillig försäkring hos pensionsstyrelsen, till vilken försäkring statens järnvägar under hans anställningstid därstädes bidragit med 12 kronor i månaden eller ett belopp ungefärligen motsvarande hans förutvarande avgift till den enskilda järnvägens pensionsfond, äger efter uppnådda 67 levnadsår utbekomma en årlig pension av 106 kronor 30 öre.

Statskontoret har hemställt, att åt Gustafsson måtte genom framställning till riksdagen utverkas årligt understöd till belopp av 498 kronor under villkor, att Gustafsson till statsverket överlåter sin rätt till pension enligt pensionsstyrelsens frivilliga försäkring. Ämbetsverket har därvid anfört, bland annat, följande.

För den händelse Jönköping—Gripenbergs järnväg övertagits av staten, utan att konkurs mellankommit, torde Gustafssons pensionsförsäkring i nämnda fond ha fullföljts av statens järnvägar med den avgiftsbetalning, som i stället nu ifrågakommit till pensionsstyrelsens frivilliga försäkring, och Gustafsson på detta sätt bibehållits vid honom tidigare tillförsäkrad pensionsrätt, innebärande en årlig ålderspension av 1 165 kronor 50 öre. Gustafsson skulle därjämte under nämnda förutsättning sannolikt hava erhållit en fastare anställning hos statens järnvägar och således vid avgång ur tjänst

kunnat erhålla viss fyllnadspension av statsmedel enligt kungörelsen den 30 juni 1942 (nr 697). Det har i ärendet vidare konstaterats, att Gustafsson, därest han till pensionsstyrelsens frivilliga försäkring inbetalat berörda, från konkursboet erhållna kapitalbelopp, kunnat tillförsäkra sig en pension vid avgången ur tjänst å i runt tal 670 kronor för år.

I betraktande av ovan angivna omständigheter finner statskontoret det skäligt, att Gustafsson beredes ett mindre understöd av statsmedel. Ämbetsverket vill för sin del föreslå, att understödet i fråga bestämmes till ett belopp, motsvarande skillnaden mellan 1 165 kronor 50 öre och 670 kronor, eller efter vederbörlig avrundning 498 kronor för år. Å detta belopp torde böra utgå sedvanliga dyrtidsförmåner. Såsom villkor för åtnjutande av sagda understöd läres emellertid böra föreskrivas, att Gustafsson till statsverket överlåter sin rätt enligt ovan berörda frivilliga försäkring i pensionsstyrelsen.

Föredragande statsrådet har anfört:

I likhet med statskontoret vill jag förorda, att förslag förelägges riksdagen om beviljande av ett mindre årligt understöd av statsmedel åt Gustafsson. Mot det av ämbetsverket föreslagna understödsbeloppet har jag intet annat att erinra än att detsamma för att bli jämnt delbart med tolv bör avrundas till 504 kronor för år. Understödet torde böra bestämmas att utgå från och med den 1 juli 1943 och bestridas av trafikmedel. Såsom villkor för åtnjutande av understödet bör föreskrivas, att Gustafsson till statsverket överlåter sin rätt till pension enligt pensionsstyrelsens frivilliga försäkring.

Utskottet.

Utskottet, som funnit sig böra biträda Kungl. Maj:ts förevarande förslag, hemställer,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts förevarande framställning.

34:o.

Förre ban- och byggnadsarbetaren Karl Oskar Sundqvist. I motionen II: 117 hemställer herr *Lindahl*, »att riksdagen måtte tillerkänna Sundqvist pension enligt bestämmelsen om summarisk arbetarpension eller om detta icke kan bifallas en pension till så högt belopp, som brukar tilldelas f. d. arbetare i statens tjänst».

Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Sundqvist är född den 18 december 1883 och således 60 år gammal;

att han anställdes vid statens järnvägsbyggnader — inlandsbanans södra distrikt — den 28 januari 1924 och att han vid denna anställnings upphörande den 24 oktober 1928 arbetat vid sagda byggnadsföretag under en sammanlagd tid av 4 år 3 månader;

att han varit anställd vid inlandsbanans mellersta distrikt under tidsperioderna 27 maj—8 november 1929 och 8 maj 1933—5 november 1935, tillhoppa 2 år 11 månader 10 dagar, samt vid dubbelspårsanläggningen Laxå —Gårdsjö under tiden 11 augusti 1939—31 maj 1943, tillhoppa 3 år 9 månader 20 dagar;

att han den 31 maj 1943 nödgades sluta sin anställning vid statens järnvägar på grund av sjukdom;

att han innehaft anställning vid statens vattenfallsverks arbeten under en tid av 3 år 2 månader 6 dagar;

att hans sammanlagda anställningstid i statens tjänst således uppgått till 14 år 2 månader 6 dagar;

att han enligt av vederbörande verksläkare utfärdat intyg lider av lungtuberkulos och stendammslunga och på grund därav är arbetsoförmögen; samt att han är medellös och saknar tillgångar till sin försörjning.

Över den föreliggande motionen har utskottet i vederbörlig ordning inhämtat yttrande av statskontoret, som hört järnvägsstyrelsen.

Järnvägsstyrelsen har anfört:

Då Sundqvist, även om han kvarstått i sin senaste anställning vid statens järnvägar till uppnådda 60 års ålder och avgått ur tjänst med utgången av år 1943, icke kunnat tillgodoräkna sig en tjänstetid av sammanlagt minst 15 år, har styrelsen icke kunnat tillerkänna honom pension. På grund av Sundqvists relativt långa tjänstetid och då han enligt av vederbörande verksläkare utfärdat intyg blivit för framtiden oförmögen att på tillfredsställande sätt sköta sin tjänst, vill styrelsen icke motsätta sig att han beviljas ett årligt understöd med förslagsvis 588 kronor.

Statskontoret har anfört:

I likhet med järnvägsstyrelsen och på av styrelsen anförda skäl har statskontoret icke något att erinra mot att Sundqvist erhåller en årlig pension av statsmedel. Då å pensionen böra utgå dyrtidstillägg och kristillägg enligt sedvanliga grunder, torde densamma dock icke böra bestämmas till högre belopp än 504 kronor för år.

Med hänsyn till omfattningen av Sundqvists anställningstid i statens tjänst samt omständigheterna i samband med hans avgång från tjänsten finner utskottet i likhet med de hörda myndigheterna det vara motiverat, att Sundqvist beredes någon pension av statsmedel under sin återstående livstid. Beträffande pensionsbeloppets storlek biträder utskottet vad statskontoret föreslagit.

Utskottet.

Utskottet hemställer således,

att riksdagen, i anledning av förevarande motion II: 117, må medgiva, att förre ban- och byggnadsarbetaren Karl Oskar Sundqvist må, räknat från och med den 1 januari 1944, under sin återstående livstid uppbära en årlig pension av 504 kronor, att utgå av trafikmedel.

35:o.

Förre ban- och byggnadsarbetaren Frans Isak Junelius. I motionen II: 298 hemställer herr *Lövgren*, »att riksdagen måtte bevilja ban- och byggnadsarbetaren Frans Isak Junelius i Gransjö, Norrbottens län, ett årligt understöd till så högt belopp som brukar beviljas personer, som innehaft liknande anställningar i statens tjänst».

Av handlingarna i ärendet inhämtas,
 att Junelius är född den 18 september 1881 och således 62 år gammal;
 att han innehaft anställning vid statens vattenfallsverk under olika perioder åren 1911—1914 och 1919—1921 med en sammanlagd tjänstetid av 3 år 5 månader 22 dagar;
 att han varit anställd vid statens järnvägar och statens järnvägsbyggnader under olika perioder åren 1918, 1919, 1922, 1924—1927 och 1939—1941 med en sammanlagd tjänstetid av 5 år 10 månader 29 dagar;
 att han arbetat för domänverkets räkning åren 1925—1944 under sammanlagt 540 dagar;
 att han enligt ett av kaptenen E. Sundvallson utfärdat intyg åtföljt denne vid förrättandet av visst uppdrag för hydrografiska byråns räkning under tiden den 17 juli—5 september 1911;
 samt att Junelius är medellös.

Över den föreliggande motionen har utskottet i vederbörlig ordning inhämtat yttrande av statskontoret, som hört järnvägsstyrelsen.

Järnvägsstyrelsen har anfört:

Det arbete, som Junelius utfört för domänverkets och hydrografiska byråns räkning, synes styrelsen icke vara av sådan art och beskaffenhet, att ifrågavarande tid (tillhoppa 591 dagar) får tagas i beräkning såsom tjänstetid för erhållande av pension. Enär Junelius' sammanlagda, vederbörligen styrkta, anställningstid i statens tjänst icke torde kunna beräknas till mer än 9 år 4 månader 21 dagar, får styrelsen avstyrka bifall till motionen.

Statskontoret har i likhet med järnvägsstyrelsen ansett, att något understöd åt Junelius icke borde ifrågakomma.

Utskottet.

Då, såsom den lämnade redogörelsen giver vid handen, Junelius' styrkta anställningstid i statens tjänst uppgått till allenast drygt 9 år, finner sig utskottet i likhet med järnvägsstyrelsen och statskontoret förhindrat tillstyrka, att pension beviljas honom av statsmedel.

Utskottet hemställer fördenskull,

att förevarande motion II: 298 ej må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

36:o.

Förre fortifikationsarbetaren Johannes Enqvist. I motionen II: 299 hemställer herr *Lövgren*, »att riksdagen måtte bevilja f. d. fortifikationsarbetaren Johannes Enqvist, Svartbyn, Överluleå, ett årligt understöd till så högt belopp som brukar beviljas personer, som innehaft liknande anställningar i det allmännas tjänst».

Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Enqvist är född den 16 april 1876 och således 68 år gammal;

att han varit anställd såsom arbetare vid Bodens fästnings- och kasernbyggnader dels under olika perioder åren 1903—1905 och 1909—1916 med en tjänstetid av tillhoppa 6 år 3 månader 11 dagar, dels ock i en följd under tiden september 1922—december 1924;

att han innehaft arbete vid statens järnvägars bansektion nr 20 under sammanlagt 11 månader 14 dagar av åren 1918, 1920 och 1922;

att han arbetat hos Överluleå vägdistrikt under olika perioder åren 1925—1943 tillhoppa 11 år 7 månader 23 dagar, vilken anställning upphört den 15 juli 1943;

samt att han äger en fastighet, som har ett taxeringsvärde av 3 000 kronor men är intecknad för gäld till ett belopp av 1 500 kronor.

Över den föreliggande motionen har utskottet i vederbörlig ordning inhämtat yttrande av statskontoret, som hört väg- och vattenbyggnadsstyrelsen samt järnvägsstyrelsen.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har anfört följande:

Enqvists anställning hos Överluleå vägdistrikt, vilken omfattat sammanlagt 11 år 7 månader 23 dagar, har upphört den 15 juli 1943. Enligt vad som uppgives i motionen avskedades han av åldersskäl. Då Enqvist slutat sin anställning inom vägväsendet före ikraftträdandet av den nya vägorganisationen, torde han knappast vara att anse såsom sådan övertalig anställningshavare, som enligt chefens för finansdepartementet uttalande till propositionen nr 286/1943 på grund av anställningens upphörande till följd av vägförstatligandet bör kunna komma i åtnjutande av understöd av statsmedel. Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen anser sig därför redan på denna grund och med hänsyn till konsekvenserna icke böra förorda, att Enqvist kommer i åtnjutande av pension, som huvudsakligen är grundad på hans anställning inom vägväsendet.

Järnvägsstyrelsen har anfört:

Uppgifterna om Enqvists anställning vid statens järnvägar kunna icke vitsordas i vidare mån, än att han enligt hos styrelsen förvarade utdrag ur arbetarrullor från statens järnvägsbyggnader var i arbete vid statsbanan Gällivare—Riksgränsen i början av år 1900. Närmare uppgift om anställningens början eller när densamma upphörde finnes icke angiven. Dessutom har av här tillgängliga handlingar framgått, att Enqvist varit anställd såsom jordarbetare vid statens järnvägar (dåvarande 25 bansektionen — Boden) tillhoppa 11 månader och 14 dagar under åren 1918—1922. Då Enqvists anställningstider såsom fortifikationsarbetare vid Bodens fästnings- och kasernbyggnader uppgår till 8 år och 7 månader, utgör hans arbetstid i statens tjänst sammanlagt endast omkring 9 1/2 år. På grund av denna korta tjänstetid får styrelsen för sin del avstyrka ifrågavarande motion.

Statskontoret har anfört:

Förre fortifikationsarbetaren Enqvist synes hava fullgjort arbete i statens tjänst sammanlagt endast omkring 9 år 6 månader. Vidare har hans i motionen åberopade anställning under åren 1925—1943 hos vägdistrikt omfattat sammanlagt 11 år 7 månader 23 dagar. Då sistnämnda anställning upphört den 15 juli 1943 på grund av Enqvists ålder, torde han, såsom väg- och vat-

tenbyggnadsstyrelsen jämväl anfört, knappast vara att anse såsom sådan till följd av vägförstatligandet övertalig anställningshavare, som i denna egenkap bör komma i åtnjutande av understöd av statsmedel. Enqvists anställning hos vägdistriktet torde alltså icke kunna anses grundlägga några förpliktelser för statsverket. Vid bedömning av frågan om understöd skall beviljas Enqvist synes därför — särskilt i betraktande av konsekvenserna av att anställning i enskild eller kommunal tjänst skulle få tillgodoräknas för att möjliggöra att pension av statsmedel beviljas — hänsyn böra tagas allenast till hans statliga anställningstid. Då denna icke uppgår till mer än 9 år 6 månader, kan statskontoret icke tillstyrka, att understöd beredes i förevarande fall.

Utskottet.

Såsom av den lämnade redogörelsen framgår, uppgår Enqvists styrkta anställningstid i statens tjänst till sammanlagt allenast omkring 9 år 6 månader. Vid sådant förhållande och då den av Enqvist innehavda anställningen hos vägdistriktet, vilken upphört av åldersskäl före ikraftträdandet den 1 januari 1944 av den nya vägorganisationen, icke torde kunna grunda någon förpliktelse i pensionshänseende för statsverket, avstyrker utskottet i likhet med de hörda myndigheterna bifall till det i motionen väckta yrkandet.

Emellertid får utskottet framhålla, att enligt vad utskottet inhämtat riksdagen torde ha att emotse förslag från Kungl. Maj:t angående pensionering av vissa arbetare, vilka genom vägväsendets förstatligande förlorat sin utkomst. Därest en dylik pensionering kommer till stånd och Enqvist skulle fylla förutsättningarna för pensions erhållande, synes ett avslag å det i föreliggande motion väckta yrkandet icke behöva utgöra hinder för Enqvist att i den ordning, som kan bli fastställd, söka och erhålla pension på grund av hans berörda anställningar.

Åberopande det anförda hemställer utskottet,

att förevarande motion II: 299 ej må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

37:o.

Förra städerskan Hilma Albertina Andersson. I motionen II: 390 hemställer fru *Gustafson*, »att riksdagen måtte tillerkänna änkefru Hilma Andersson, Stockholm, ett årligt understöd med belopp, som efter prövning kan befinnas vara skäligt».

Av handlingarna inhämtas,

att fru Andersson är född den 20 november 1867 och således 76 år gammal;

att hon under tiden 1 april 1927—31 mars 1940 innehaft anställning såsom städerska hos entreprenören för städningsarbetet å statens järnvägars biljett- och blankettkontor i Stockholm med en daglig arbetstid av 3 timmar;

att hon under tiden 1 april 1940—31 juli 1943, vid vilken sistnämnda tidpunkt hon erhållit avsked, varit anställd såsom städerska vid nämnda ar-

betsplats enligt kollektivavtal med en daglig arbetstid av 3 timmar, varvid hennes avlöningsförmåner uppgått till i medeltal 88 kronor för månad; samt att hon torde vara i behov av understöd.

I en den 21 juni 1943 dagtecknad skrift anhöll Andersson hos järnvägsstyrelsen att få sig tillerkänd pension.

Genom beslut den 20 juli 1943 fann sig *järnvägsstyrelsen* — enär Andersson icke författningsenligt vore berättigad till pension eller gratifikation — förhindrad tillerkänna henne dylik förmån.

Såsom av den lämnade redogörelsen framgår, har Anderssons ifrågavarande tjänstgöring till huvudsaklig del infallit först efter det hon uppnått 60 års ålder. Härtill kommer, att Anderssons dagliga tjänstgöringstid omfattat allenast 3 timmar. Även om ömmande skäl kunna tala för en välvillig behandling av motionen, finner sig utskottet vid angivna förhållanden förhindrat tillstyrka, att pension av statsmedel beviljas Andersson.

Utskottet.

Åberopande det anförda hemställer utskottet,

att förevarande motion II: 390 ej må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

III. Statens vattenfallsverks medel.

38:o.

Förre t. f. övermontören Lars Eric Lindblom. I motionen I: 136 hemställer herr *Franzon*, »att riksdagen måtte besluta förhöjt understöd åt förre t. f. övermontören vid Älvkarleby kraftverk Lars Eric Lindblom, att utgå av statens vattenfallsverks medel».

Frågan om understöd åt Lindblom har varit föremål för prövning av *1930 års riksdag*. Efter framställning av Lindblom föreslog Kungl. Maj:t nämnda års riksdag medgiva, att Lindblom finge, räknat från och med den 1 januari 1930, under sin återstående livstid av statens vattenfallsverks medel uppbära ett årligt understöd av 180 kronor, dock utan rätt att därå åtnjuta dyrtids-tillägg. Detta förslag vann riksdagens bifall.

Av den utredning, som vid prövning av detta ärende år 1930 förelåg, framgick bland annat följande:

Lindblom, som är född den 28 mars 1879, anställdes den 12 juli 1916 i vattenfallsverkets tjänst såsom 1:ste maskinist, varefter han tjänstgjorde såsom t. f. övermontör från den 1 juli 1918. Den 28 april 1919 ådrog sig Lindblom vid färd mellan två arbetsplatser genom olyckshändelse vissa skador. Dessa läktes sedermera efter behandling å sjukhus, men Lindblom kom i anledning av olycksfallet att lida av en traumatisk neuros.

Efter olyckshändelsen inträdde Lindblom åter i tjänst den 5 maj 1919 och kvarstannade till den 11 augusti samma år, då han på begäran erhö

tjänstledighet utan avlöning. Han avgick ur vattenfallsverkets tjänst den 29 juli 1920 utan att hava återinträtt i tjänstgöring.

Lindblom åtnjöt vid tiden för olycksfallet en avlöning, motsvarande ett belopp av 5 241 kronor 36 öre för år räknat. Då 2 § lagen om försäkring för olycksfall i arbete den 17 juni 1916, sådant detta lagrum lydde vid samma tid, såsom arbetare betecknade endast den, som åtnjöte en avlöning av högst 5 000 kronor för år räknat, har Lindblom icke kunnat erhålla livränta eller annan ersättning enligt sagda lag.

Genom beslut den 15 februari 1929 bemyndigade Kungl. Maj:t vattenfallsstyrelsen att till Lindblom utbetala ett tillfälligt understöd av 180 kronor.

Efter verkställd utredning hade riksförsäkringsanstalten funnit, att Lindbloms arbetsförmåga på grund av den traumatiska neuros, varav han lede, tills vidare skäligen måste anses nedsatt med 15 procent. Då arbetsförtjäns- ten, därest olycksfallsförsäkringslagen i förevarande fall varit tillämplig, skulle beräknats till 1 800 kronor, hade under nämnda förutsättning livränta jämlikt lagen tills vidare utgått med 180 kronor för år räknat.

Frågan om höjning av Lindbloms årliga understöd var föremål för prövning av 1932 års riksdag i anledning av en då i ämnet väckt motion. I utlåtande nr 31, punkt 8, avstyrkte *bankoutskottet* bifall till motionen, och riksdagen beslöt i överensstämmelse med utskottets hemställan.

Utöver det understöd av 180 kronor, som Lindblom tillerkänts av statsmedel, uppbär han sedan år 1941 på grund av tidigare till statens vattenfallsverk inbetalda pensionsavgifter en årlig pension av 31 kronor 20 öre.

I *den nu förevarande motionen* framhålles bland annat, att enligt numera förefintligt läkarintyg Lindbloms arbetsförmåga till följd av neuros, som stode i direkt samband med olycksfallet, vore nedsatt med 30 procent och att således nedsättningen av arbetsförmågan fått en avsevärt större omfattning än vad som förutsattes, då riksdagen år 1930 fattade beslut i pensionsfrågan.

Utskottet.

Såsom av den lämnade redogörelsen framgår, har 1930 års riksdag på förslag av Kungl. Maj:t tillerkänt Lindblom ett årligt understöd av 180 kronor, beräknat efter en nedsättning av arbetsförmågan med 15 procent. I föreliggande motion anföres, att Lindbloms arbetsförmåga numera ytterligare nedsatts och att av denna anledning det honom beviljade understödet borde förhöjas. Med hänsyn till att det till Lindblom nu utgående understödet tillkommit efter framställning av Kungl. Maj:t till riksdagen, synes det utskottet mest lämpligt, att frågan om en jämkning av understödet i första hand upptages till omprövning av Kungl. Maj:t för den åtgärd, vartill omständigheterna kunna föranleda. Vid sådant förhållande finner sig utskottet böra avstyrka bifall till den föreliggande motionen.

Utskottet hemställer således,

att förevarande motion I: 136 ej må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

39:o.

Förre järnarbetaren Karl Oskar Qvart. I två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren under nr 4 av herr *Sandegård* jämte fyra av kammarens övriga ledamöter och den andra inom andra kammaren under nr 22 av herr *Olsson* i Mellerud jämte fyra av kammarens övriga ledamöter, hemställes, »att riksdagen måtte besluta medgiva f. d. järnarbetaren Karl Oskar Qvart, Vänersborg, ett årligt understöd med belopp, som efter prövning kan befinnas skäligt».

Av handlingarna inhämtas,
att Qvart är född den 31 januari 1873 och således 71 år gammal;
att han varit anställd vid statens vattenfallsverks byggnadsarbeten med en sammanlagd tjänstgöringstid av 19 år 2 månader 21 dagar, därav 8 år 8 månader 15 dagar före 60 års ålder;
samt att han avgått ur tjänst den 26 augusti 1943.

Över förevarande motioner har utskottet i vederbörlig ordning införskaffat utlåtande från statskontoret, som hört vattenfallsstyrelsen.

Vattenfallsstyrelsen har förklarat sig icke hava något att invända mot att Qvart beviljas pension av statsmedel i överensstämmelse med den praxis, som tillämpats i tidigare liknande fall.

Statskontoret har likaledes tillstyrkt beviljande av statspension åt Qvart och därvid såsom skäligt belopp föreslagit 504 kronor per år.

Med hänsyn till omfattningen av Qvarts tjänstgöringstid i statens tjänst tillstyrker utskottet i likhet med de hörda myndigheterna, att en årlig pension av statsmedel beviljas honom. Det av statskontoret föreslagna beloppet, 504 kronor, synes utskottet vara lämpligt avvägt.

Utskottet.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen, i anledning av förevarande motioner I: 4 och II: 22, må medgiva, att förre järnarbetaren Karl Oskar Qvart må, räknat från och med den 1 januari 1944, under sin återstående livstid från statens vattenfallsverks medel uppbära en årlig pension av 504 kronor.

40:o.

Bergarbetaren Karl Albin Gustafsson. I två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren under nr 5 av herr *Sandegård* jämte fyra av kammarens övriga ledamöter och den andra inom andra kammaren under nr 24 av herr *Olsson* i Mellerud jämte fyra av kammarens övriga ledamöter, hemställes, »att riksdagen måtte besluta, att bergarbetaren Karl Albin Gustafsson, Trollhättan, måtte medgivas ett årligt understöd med belopp, som efter prövning kan befinnas skäligt».

Av handlingarna inhämtas,
att Gustafsson är född den 21 april 1880 och således nära 64 år gammal;
att han varit anställd vid statens vattenfallsverks byggnadsarbeten med en sammanlagd tjänstgöringstid av något mera än 15 år, därav drygt 11 1/2 år före 60 års ålder;
samt att han avgått ur tjänst den 16 november 1943.

Över förevarande motioner har utskottet i vederbörlig ordning införskaffat utlåtande från statskontoret, som hört vattenfallsstyrelsen.

Vattenfallsstyrelsen har förklarat sig icke hava något att invända mot att Gustafsson beviljas pension av statsmedel i överensstämmelse med den praxis, som tillämpats i tidigare liknande fall.

Statskontoret har likaledes tillstyrkt beviljande av statspension åt Gustafsson och därvid såsom skäligt belopp föreslagit 504 kronor per år

Utskottet.

Då förevarande pensionsärende synes vara likartat med det under nästföregående punkt upptagna, tillstyrker utskottet, att en årlig pension av statsmedel beviljas Gustafsson. Mot det av statskontoret föreslagna beloppet, 504 kronor, har utskottet icke funnit anledning till erinran.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen, i anledning av förevarande motioner I: 5 och II: 24, må medgiva, att bergarbetaren Karl Albin Gustafsson må, räknat från och med den 1 januari 1944, under sin återstående livstid från statens vattenfallsverks medel uppbära en årlig pension av 504 kronor.

41:o.

Snickaren Anders Adolf Vestman. I två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren under nr 6 av herr *Sandegård* jämte fyra av kammarens övriga ledamöter och den andra inom andra kammaren under nr 23 av herr *Olsson* i Mellerud jämte fyra av kammarens övriga ledamöter, hemställes, »att riksdagen måtte besluta tillerkänna snickaren Anders Adolf Vestman, Vänersborg, ett årligt understöd med belopp, som efter prövning kan befinnas skäligt».

Av handlingarna inhämtas,
att Vestman är född den 17 maj 1874 och således nära 70 år gammal;
att han varit anställd vid statens vattenfallsverks byggnadsarbeten med en sammanlagd tjänstgöringstid av 19 år 7 månader 24 dagar, därav 10 år 9 månader 10 dagar före 60 års ålder;
samt att han avgått ur tjänst den 14 november 1943.

Över förevarande motioner har utskottet i vederbörlig ordning införskaffat utlåtande från statskontoret, som hört vattenfallsstyrelsen.

Vattenfallsstyrelsen har förklarat sig icke hava något att invända mot att Vestman beviljas pension av statsmedel i överensstämmelse med den praxis, som tillämpats i tidigare liknande fall.

Statskontoret har likaledes tillstyrkt beviljande av statspension åt Vestman och därvid såsom skäligt belopp föreslagit 504 kronor för år.

Förevarande pensionsärende synes vara av enahanda beskaffenhet som de under punkterna 39 och 40 upptagna. I likhet med de hörda myndigheterna tillstyrker utskottet därför, att en årlig pension av 504 kronor beviljas Vestman.

Utskottet.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen, i anledning av förevarande motioner I: 6 och II: 23, må medgiva, att snickaren Anders Adolf Vestman må, räknat från och med den 1 januari 1944, under sin återstående livstid från statens vattenfallsverks medel uppbära en årlig pension av 504 kronor.

42:o.

Diversearbetaren Gustaf Valdemar Johansson. I två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren under nr 7 av herr *Sandegård* jämte fyra av kammarens övriga ledamöter och den andra inom andra kammaren under nr 25 av herr *Olsson* i Mellerud jämte fyra av kammarens övriga ledamöter, hemställes, »att diversearbetaren Gustaf Valdemar Johansson från Kullhagen, Torpa, i Fors socken måtte av riksdagen tillerkännas ett årligt understöd med belopp, som efter prövning kan befinnas skäligt».

Av handlingarna inhämtas,

att Johansson är född den 2 juli 1882 och således 61 år gammal;

att han innehaft anställning i statens tjänst med en sammanlagd styrkt tjänstgöringstid av 14 år 7 månader 1 dag, därav 13 år 3 månader 4 dagar före 60 års ålder;

att av Johanssons berörda tjänstgöring 12 år 7 månader avsett anställning vid statens vattenfallsverks byggnadsarbeten;

att Johansson enligt egen uppgift därutöver innehaft viss tids anställning vid vattenfallsverket under åren 1908—1911;

samt att han avgått ur tjänst den 28 november 1943.

Över förevarande motioner har utskottet i vederbörlig ordning införskaffat utlåtande från statskontoret, som hört vattenfallsstyrelsen.

Vattenfallsstyrelsen har förklarat sig icke hava något att invända mot att Johansson beviljas pension av statsmedel i överensstämmelse med den praxis, som tillämpats i tidigare liknande fall.

Statskontoret har anfört:

Därest *Johanssons* uppgifter rörande hans anställning vid statens vattenfallsverk under åren 1908—1911 kunnat styrkas eller ock han entledigats från sin anställning endast 5 månader senare än nu skett, lär *Johansson* på grund av sin relativt långa anställningstid före uppnådda 60 år — 13 år 3 månader 4 dagar — ha kunnat komma i åtnjutande av pension enligt de summariska pensioneringsföreskrifterna. I betraktande härav vill *statskontoret* icke motsätta sig att *Johansson* beredes en årlig pension av 504 kronor.

Utskottet.

Med hänsyn till i ärendet föreliggande omständigheter vill *utskottet* i likhet med *statskontoret* icke motsätta sig, att en årlig pension av statsmedel beviljas *Johansson*. Det av *statskontoret* föreslagna beloppet, 504 kronor, synes *utskottet* vara lämpligt avvägt.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen, i anledning av förevarande motioner I:7 och II: 25, må medgiva, att diversearbetaren *Gustaf Valdemar Johansson* må, räknat från och med den 1 januari 1944, under sin återstående livstid från statens vattenfallsverks medel uppbära en årlig pension av 504 kronor.

43:o.

Förre dykaren Karl Emil Sigfrid Lindström. I två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren under nr 8 av herr *Sandegård* jämte fyra av kammarens övriga ledamöter och den andra inom andra kammaren under nr 26 av herr *Olsson* i Mellerud jämte fyra av kammarens övriga ledamöter, hemställes, att riksdagen måtte besluta tillerkänna förre dykaren *Karl Emil Sigfrid Lindström* ett årligt understöd med belopp, som efter prövning kan befinnas skäligt.

Av handlingarna inhämtas,

att *Lindström* är född den 20 juni 1876 och således 67 år gammal;

att han varit anställd vid statens vattenfallsverks byggnadsarbeten med en sammanlagd tjänstgöringstid av mer än 18 år, därav i runt tal 11 år 4 månader före 60 års ålder;

samt att han avgått ur tjänst den 31 oktober 1943.

Över förevarande motioner har *utskottet* i vederbörlig ordning införskaffat utlåtande från *statskontoret*, som hört vattenfallsstyrelsen.

Vattenfallsstyrelsen har förklarat sig icke hava något att invända mot att *Lindström* beviljas pension av statsmedel i överensstämmelse med den praxis, som tillämpats i tidigare liknande fall.

Statskontoret har likaledes tillstyrkt beviljande av statspension åt *Lindström* och därvid såsom skäligt belopp föreslagit 504 kronor per år.

Under hänvisning till de under punkterna 39—41 behandlade, med det nu förevarande likartade pensionsfallen tillstyrker utskottet, att en årlig pension av 504 kronor beviljas Lindström.

Utskottet.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen, i anledning av förevarande motioner I: 8 och II: 26, må medgiva, att förre dykaren Karl Emil Sigfrid Lindström må, räknat från och med den 1 januari 1944, under sin återstående livstid från statens vattenfallsverks medel uppbära en årlig pension av 504 kronor.

IV. Statens domäners fond.

44:o.

Förre arrendatorn Karl Gustav Gustafsson. I motionen II: 40 hemställa herrar *Pettersson* i Hällbacken och *Hallberg*, »att riksdagen måtte bevilja f. d. arrendatorn och skogsarbetaren Karl Gustav Gustafsson, Lilla Snöån, Ludvika, en årlig pension till belopp, som kan anses skäligt, att utgå av statens domäners fond».

Av handlingarna inhämtas,

att Gustafsson är född den 3 februari 1868 och således 76 år gammal; att han åren 1900—1930 innehaft anställning såsom arrendator å kronoegendomen Norra Skräddartorp under Malingsbo revir;

samt att hans arbetsförtjänst under åren 1918—1930 utgjort sammanlagt 30 361 kronor, varvid tjänstgöringen motsvarat omkring 200 arbetsdagar per år.

I en den 16 december 1941 dagtecknad skrift anhöll Gustafsson hos domänstyrelsen att få sig tillerkänd arbetarpension enligt de s. k. summariska grunderna.

Genom beslut den 26 januari 1942 förklarade sig *domänstyrelsen* förhindrad bifalla Gustafssons ansökan.

Enär Gustafsson avgått från anställningen i statens tjänst före ikraftträdandet den 1 januari 1935 av kungörelsen den 7 december 1934 (nr 585) med föreskrifter angående pensionering av viss arbetarpersonal i statens tjänst, har han icke kunnat av domänstyrelsen tillerkännas pension. Emellertid uppgår Gustafssons anställningstid före uppnådd ålder av 60 år till i runt tal 28 år. Omfattningen av Gustafssons årliga arbetsprestationer synes vidare giva vid handen, att anställningen, åtminstone från och med år 1918, utgjort hans huvudsakliga sysselsättning. Vid angivna förhållanden finner sig utskottet, i anslutning till vad som tidigare i liknande fall pläгат tillämpas av riksdagen, böra tillstyrka, att Gustafsson tillerkännes pension. Pensionsbeloppet torde böra bestämmas till 504 kronor för år.

Utskottet.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen, i anledning av förevarande motion II: 40, må medgiva, att förre arrendatorn Karl Gustav Gustafsson må, räknat från och med den 1 januari 1944, under sin återstående livstid uppbära en årlig pension av 504 kronor, att utgå av statens domäners fond.

Stockholm den 18 april 1944.

På bankoutskottets vägnar:

HARALD ÅKERBERG.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit

från första kammaren: herrar *Åkerberg, Sandén, Friggeråker, Sylwan, Leander, Edin, Johansson* i Fårekulla och *Sundelin*;

från andra kammaren: herrar *Svedman, Paulsen, Andersson* i Falkenberg, *Mattsson, Andersson* i Munkaljungby, *Eriksson* i Sandby, *Barnekow* och *Sundberg*.
